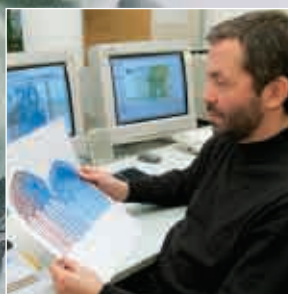

BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ

EUROSISTEM

SCURT
ISTORIC AL
BANCNOTELOR
ȘI MONEDELOR
EURO

CUM A
DEVENIT
EURO MONEDA
NOASTRĂ

CUM A DEVENIT EURO MONEDA NOASTRĂ

SCURT ISTORIC AL BANCNOTELOR ȘI MONEDELOR EURO

CUVÂNT-ÎNAINTE	7	CAPITOLUL 3: PRODUCEREA	35
CAPITOLUL 1: UN DECENIU DE PREGĂTIRE	9	Imprimarea bancnotelor-prototip	36
Emiterea bancnotelor și monedelor euro	10	Bancnotele-test	36
Stabilirea denumirii oficiale a monedei și crearea simbolului €	10	Confecționarea plăcilor de imprimare	37
Stabilirea cupiurilor	12	Emisiunea zero	38
Alegerea momentului introducerii noii monede	12	Stabilirea unui sistem de management al calității	40
CAPITOLUL 2: GRAFICA	17	Probleme de natură juridică și de securitate cu furnizorii	41
Selectarea unei teme grafice pentru bancnote	18	Confecționarea hârtiei	42
Crearea unor bancnote ușor de utilizat	22	Imprimarea	44
Clasificarea elementelor grafice	22	Gestionarea producției de masă a bancnotelor euro	48
Dezbaterea publică și adoptarea deciziei finale	24		
Grafica monedelor euro	28		
Pregătirea temelor grafice finale	30		
Anexă: Extrase din prezentarea generală a bancnotelor euro	33		

CAPITOLUL 4: INTRODUCEREA FIZICĂ A EURO

	51
Estimarea volumului de bancnote pentru imprimare	52
Circulația bancnotelor și stocurile de bancnote	54
Planul de administrare a stocurilor pentru introducerea euro	55
Distribuirea anticipată a bancnotelor și monedelor	56
Alimentarea anticipată și alimentarea anticipată secundară	59
Facilitarea introducerii numerarului la nivelul comercianților cu amănuntul	60
Punerea în circulație a numerarului euro	60
Retragerea numerarului în monedă națională	62
Adaptarea aparatelor de distribuire a numerarului și a celor care funcționează pe bază de numerar	64
Preschimbarea bancnotelor naționale la valoarea nominală	66

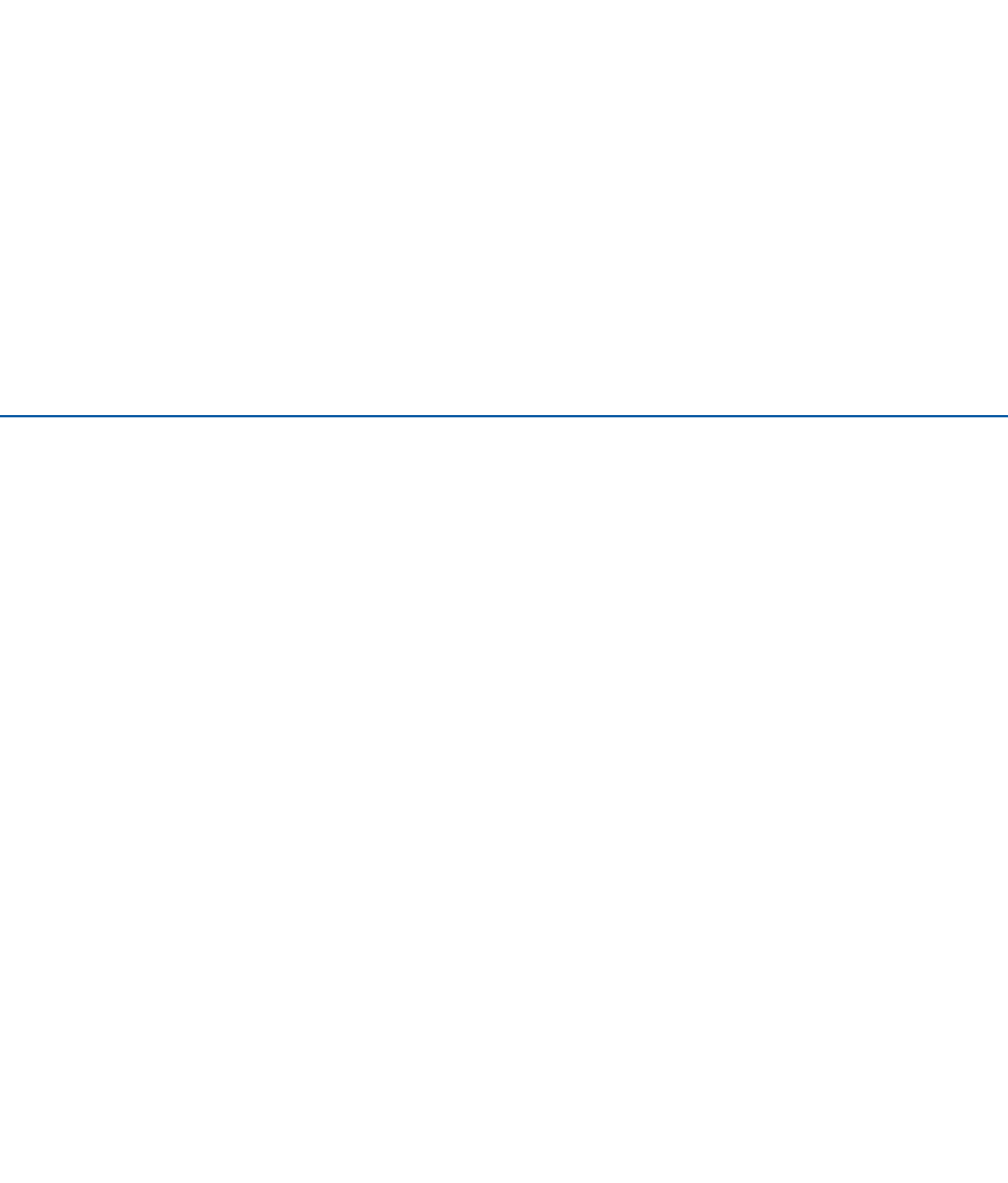
CAPITOLUL 5: COMUNICAREA

	69
Pregătirea opiniei publice pentru trecerea la euro	70
Campania de informare Euro 2002	72
Programul de parteneriat	73
Eforturi de comunicare la nivel național	74
Analiza pentru campanie	76
Site-ul campaniei	78
Activități de presă și relații publice	79
Campania în mass-media	80

CAPITOLUL 6: ELEMENTELE DE SIGURANȚĂ ALE BANCNOTELOR EURO

CAPITOLUL 7: EVOLUȚII PREZENTE ȘI VIITOARE

89

**CUM A DEVENIT EURO
MONEDA NOASTRĂ**

CUVÂNT-ÎNAINTE

Moneda unică europeană – euro – a fost creată la data de 1 ianuarie 1999, dar a rămas o monedă „virtuală”, utilizată în principal de bănci și de piețele financiare în cei trei ani care au urmat. Pentru majoritatea populației, euro nu a devenit o monedă „reală”, vizibilă și tangibilă înainte de 1 ianuarie 2002, dată care a marcat începutul procesului de introducere a bancnotelor și monedelor euro. În prezent, acestea sunt o realitate cotidiană pentru mai mult de 300 de milioane de locuitori ai Europei.

Introducerea noii monede în 12 țări europene – precum și lansarea efectivă a acesteia – a reprezentat un eveniment istoric, care a necesitat ani întregi de planificări și pregătiri minuțioase. „Cum a devenit euro moneda noastră” prezintă aspecte din culisele acestui eveniment; lucrarea înfățișează lungă serie de decizii și acțiuni care au înlesnit drumul monedei de la planșeta proiectantului până la imprimărie, de la banca centrală până în portofelul cetățeanului.

Au existat numeroase provocări, precum și dificultăți și riscuri, pe care le-au avut de înfruntat Banca Centrală Europeană (BCE), băncile centrale și guvernele statelor membre ale zonei euro, Comisia Europeană, imprimăriile, monetăriile, precum și angajații din multe alte domenii, în special bănci și magazine.

Pregătirile din sfera logisticii pentru introducerea noilor bancnote și monede au început în anul 1992, atunci când nimeni nu avea nicio idee despre aspectul grafic al acestora, iar viitoarea monedă nu avea încă nicio denumire. Problema grafică a fost soluționată în anul 1996, când Institutul Monetar European, care a precedat BCE, a stabilit definitiv aspectul grafic al bancnotelor, în urma unui concurs organizat în acest scop. Până în anul 1998 a fost lansată seria-pilot. Alimentarea băncilor și magazinelor cu numerar a început cu patru luni înainte de Ziua Euro, respectiv 1 ianuarie 2002. Pe parcursul acestei perioade au fost modificate milioane de distribuitoare automate de numerar și de produse din zona euro.

Comunicarea a reprezentat, de asemenea, un element esențial al pregătirilor. Fiecare persoană trebuia să se familiarizeze cu aspectul grafic al noii monede și cu modalitatea de preschimbare a vechilor însemne monetare. Mediatizarea graficii bancnotelor s-a făcut atât prin reclame televizate, reclame tipărite, internet, cât și pe alte canale. Un rol deosebit de important l-a avut Campania de informare Euro 2002, organizată de BCE și de cele 12 bănci centrale naționale din zona euro. Guvernele, instituțiile publice, precum și organizațiile comerciale și de voluntari au conlucrat îndeaproape pentru ca informarea publicului larg să se realizeze de o manieră eficientă.

În cele din urmă, lansarea a decurs fără probleme, iar noua monedă a devenit parte integrantă din viața noastră, atât pe plan intern, cât și extern. Am speranța că vă va face plăcere să aflați cum a devenit euro moneda noastră.

Jean-Claude Trichet
Președintele Băncii Centrale Europene

CAPITOLUL I

UN DECENIU DE PREGĂTIRE

Clădirea Consiliului provincial Limburg din Maastricht, locul de desfășurare a reuniunii Consiliului guvernatorilor BCE, cu prilejul aniversării a 10 ani de la semnarea Tratatului de la Maastricht, care a avut loc în anul 1992.

EMITEREA BANCNOTELOR ȘI MONEDELOR EURO

Bancnotele și monedele euro au fost puse în circulație în anul 2002, însă planificarea și pregătirea introducerii acestei monede au fost inițiate de la începutul anilor '90. Pe data de 7 februarie 1992 a fost semnat la Maastricht Tratatul privind Uniunea Europeană. Acesta stabilește competențele Băncii Centrale Europene (BCE), ale guvernelor și ale băncilor centrale din cele 12 țări din zona euro cu privire la emiterea numerarului euro. Tratatul prevede că BCE deține dreptul exclusiv de a autoriza emisiunea de bancnote pentru zona euro, atât BCE, cât și băncile centrale naționale (BCN) având însă drept de emisiune. Cu toate acestea, având în vedere faptul că BCE nu desfășoară nicio operațiune cu numerar, băncile naționale sunt cele care pun de fapt în circulație, retrag, prelucrează și depozitează bancnotele.

Bancnotele aflate în circulație se regăsesc în bilanțurile BCE și ale BCN conform grilei de repartitie, indiferent de țara în care se află efectiv în circulație. De fapt, numărul de bancnote aflate în circulație într-o țară nu mai poate fi determinat, având în vedere fluxurile transfrontaliere de numerar neînregistrate în zona euro, provenind, de exemplu, din turism.

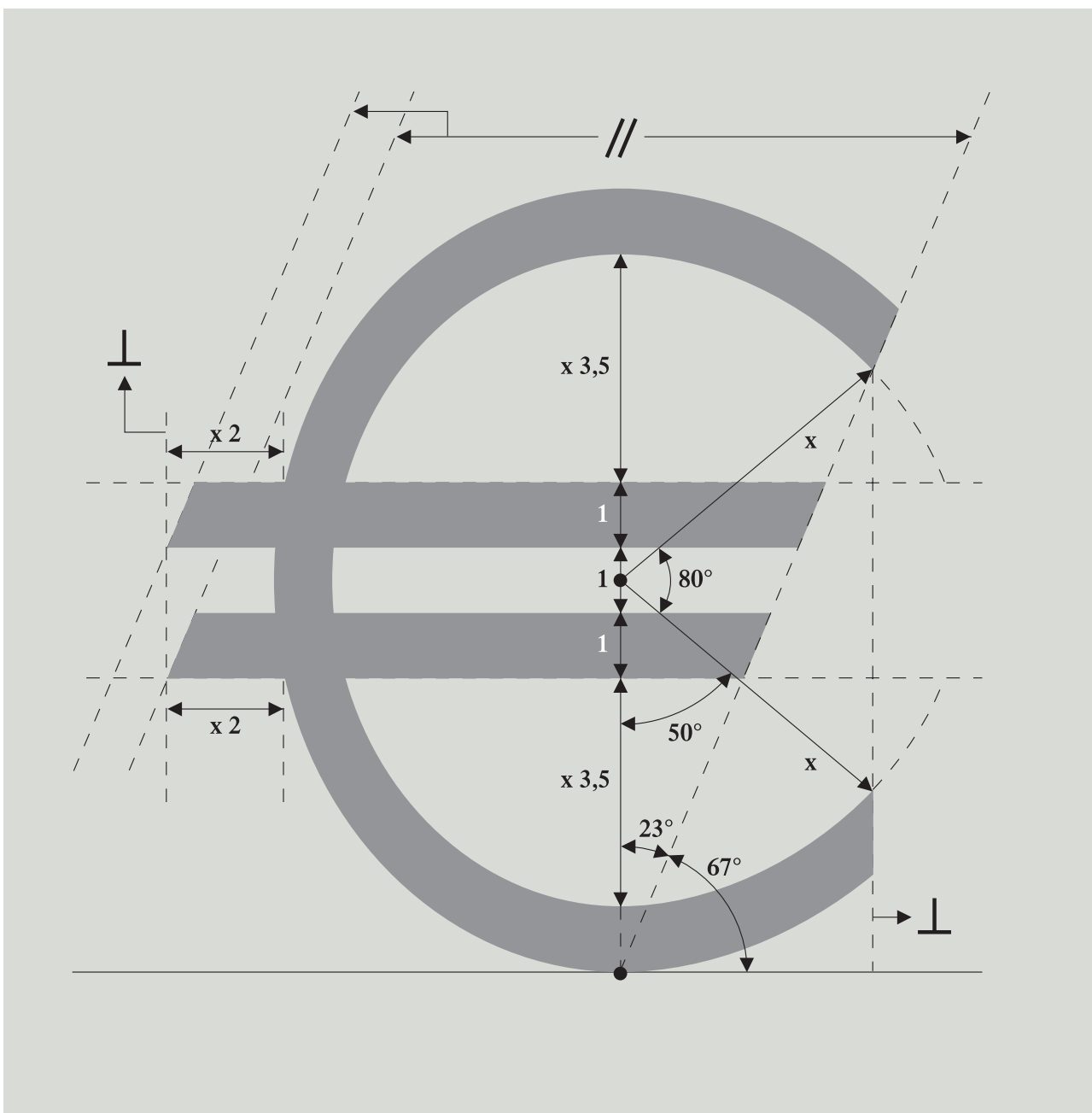
Responsabilitatea pentru monedele euro revine guvernelor naționale, sub coordonarea Comisiei Europene de la Bruxelles. Guvernele țărilor din zona euro sunt emitenții oficiali de monede euro și, în această calitate, dețin toate atribuțiile în ceea ce privește grafica și caracteristicile tehnice ale monedelor, precum și în ceea ce privește confecționarea acestora. Cu toate acestea, BCE răspunde de aprobarea volumului anual de monede euro care urmează a fi emise și acționează totodată ca evaluator independent al calității monedelor confecționate.

STABILIREA DENUMIRII OFICIALE A MONEDEI ȘI CREAREA SIMBOLULUI €

La reuniunea Consiliului European de la Madrid din luna decembrie 1995, șefii statelor europene au stabilit denumirea noii monede: euro. Alte propuneri au fost respinse din cauza conotațiilor naționale. Printre aceste propuneri s-au numărat „ducat”, „ecu”, „florin”, „franc” sau cea de utilizare a euro ca prefix la valute existente (de exemplu „euromarca”). S-a căzut de acord ca denumirea monedei să fie aceeași în toate limbile oficiale ale Uniunii Europene (UE), ținând seama de alfabetele diferite, și să fie ușor de pronunțat. În primul rând, denumirea trebuia să fie simplă și reprezentativă pentru Europa.

Moneda trebuia să fie reprezentată și de un simbol. La fel ca și denumirea, simbolul trebuia să fie clar asociat Europei, ușor de scris și atractiv. O listă incluzând treizeci de posibilități "întocmită de angajați ai Comisiei Europene" a fost redusă la zece în momentul în care a intrat în dezbaterile publice. Din această listă redusă au rămas două simboluri, iar alegerea finală a revenit președintelui de atunci al Comisiei, Jacques Santer, și comisarului pentru afaceri economice și financiare, Yves-Thibault de Silguy.

Simbolul euro a fost inspirat de litera grecească epsilon, ca o reflectare a faptului că Grecia este leagănul civilizației europene. „E” este, desigur, și prima literă din cuvântul „Europa”. Cele două linii orizontale paralele puternic marcate intenționează să simbolizeze stabilitatea valutei. Abrevierea oficială a euro, EUR, a fost înregistrată la Organizația Internațională pentru Standardizare (ISO).

Simbolul euro în conformitate cu standardele ISO. Cele două linii paralele intenționează să sublinieze stabilitatea valutei.

STABILIREA CUPURIILOR

În luna noiembrie 1994, Consiliul Institutului Monetar European (IME), predecesorul BCE, a decis o secvențialitate de 1:2:5 pentru cele șapte cupiuri de bancnote euro: 10 EUR și 100 EUR; 20 EUR și 200 EUR; și 5 EUR, 50 EUR și 500 EUR. Această secvențialitate este în concordanță cu structura obișnuită pe cupiuri a majorității valurilor pe plan mondial și corespunde, de asemenea, secvențialității monedelor euro: 1 cent, 10 cenți și 1 euro; 2 cenți, 20 de cenți și 2 euro; 5 cenți și 50 de cenți, așa cum s-a aprobat de către Consiliul Economic și Financiar (Ecofin) al UE.

Decizia de a avea o bancnotă cu o valoare foarte ridicată, respectiv 500 EUR, a fost luată după o evaluare atentă. Înainte de trecerea la numerar în euro, șase țări din zona euro, Austria, Belgia, Germania, Italia, Luxemburg și Țările de Jos, aveau bancnote naționale în valoare de 200 EUR și 500 EUR pe care le utilizau tot mai frecvent. În anul 2000, de exemplu, cererea de bancnote de 1 000 DEM (echivalentul a 511 EUR) era de 15 ori mai mare decât în anul 1975 și reprezenta 34% din valoarea totală a bancnotelor de mărci germane în circulație. În plus, în țările din afara UE cu regimuri valutare relativ instabile, rate înalte ale inflației și/sau încredere scăzută în sistemul bancar, populația deține, în mod frecvent, valute emise în țări cu rate scăzute ale inflației, ca rezervă de valoare. Înainte de introducerea bancnotelor euro erau stocate bancnote de valoare mare, cum ar fi 1 000 DEM.

Trei țări membre ale UE, respectiv Grecia, Italia și Austria, utilizau bancnote de valoare foarte mică (sub 2 EUR) înainte de introducerea numerarului euro. Cu toate acestea, emiterea de cupiuri atât cu valori foarte mari, cât și cu valori foarte scăzute ar fi creat o serie de bancnote cu prea multe cupiuri. În acest caz, bancnotele ar fi fost mai puțin comode pentru utilizatori și mai complicate la procesare și depozitare. Ca urmare, moneda cea mai valoroasă a fost cea de 2 EUR, iar bancnota cu cea mai scăzută valoare a fost stabilită cea de 5 EUR.

ALEGEREA MOMENTULUI INTRODUCERII NOII MONEDE

La reuniunea Consiliului European de la Madrid, șefii de state și de guverne au convenit ca bancnotele și monedele euro să circule în paralel cu valurile naționale începând cu data de 1 ianuarie 2002 cel târziu. Data exactă, situată între 1 ianuarie 1999 și 1 ianuarie 2002, nu a fost precizată, pentru a ține seama de preferințele diverșilor utilizatori și de timpul necesar imprimării bancnotelor și confecționării monedelor.

Alegerea datei de 1 ianuarie 2002 prezenta atât avantaje, cât și dezavantaje. Perioada de vârf în utilizarea bancnotelor este sfârșitul de an, când circulația acestora este cu aproximativ 10% peste medie datorită sărbătorilor de iarnă, iar primele zile ale lunii ianuarie reprezintă, de obicei, o perioadă de reduceri de sezon și inventar pentru comerțul cu amănuntul. Au fost luate în considerare și alte date, însă în final s-a convenit că data de 1 ianuarie 2002 este cea optimă, aceasta marcând începutul anului calendaristic și fiind așteptată de administrațiile publice naționale. Reuniunea Consiliului European de la Madrid a stabilit, de asemenea, ca euro să circule în paralel cu monedele naționale pe o perioadă de maximum șase luni, în pofida faptului că ulterior au existat dezbateri cu privire la argumentele pro și contra reducerii acestei perioade. O perioadă mai scurtă de circulație în paralel ar fi redus costurile procesării simultane a două valuri de către bănci, comerțanții cu amănuntul și populație, în timp ce o perioadă mai lungă ar fi facilitat adaptarea distribuitorilor automate. În cele din urmă, s-a ajuns la un compromis, prin decizia de a reduce perioada de tranziție. În luna noiembrie 1999, Ecofin a hotărât ca perioada de circulație în paralel să dureze între patru săptămâni și două luni. Băncile erau autorizate să preschimbe moneda națională și după expirarea acestei perioade, monedele naționale pierzându-și puterea circulatorie.

Unele dintre bancnotele naționale care au fost înlocuite de euro

Șefii de guvern care au participat la reuniunea Consiliului European de la Madrid din 15-16 decembrie 1995

Reuniunea Consiliului European de la Madrid, cu Felipe González (stânga), pe atunci prim-ministru al Spaniei și președintele în exercițiu al Consiliului, și Jacques Santer, pe atunci președintele Comisiei Europene.

0 200 500

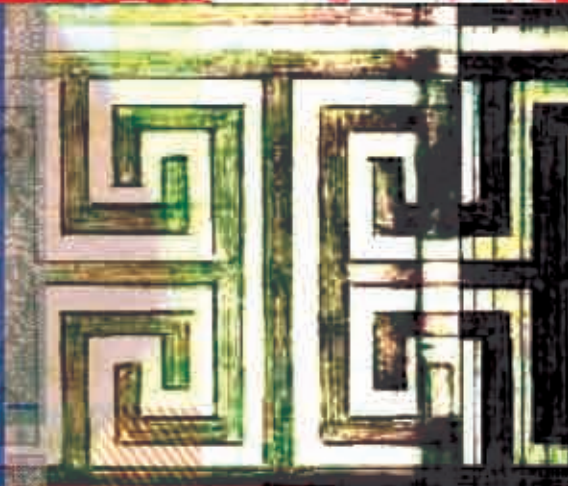
RO 50 EURO
RO 50 EURO
RO 50 EURO
RO 50 EURO
RO 50 EURO
RO 50 EURO
RO 50 EURO
RO 50 EURO
RO 50 EURO
RO 50 EURO

EYP 2110

LINE ME

2011 (1)

CAPITOLUL 2

GRAFICA

Colaj de desene înscrise la concursul de grafică pentru bancnotele euro

SELECTAREA UNEI TEME GRAFICE PENTRU BANCNOTE

Cel mai important factor pentru grafica unei bancnote îl reprezintă „rezistența“ acesteia la falsificare. Totuși, bancnotele – în special seriile de bancnote destinate utilizării într-un număr mare de țări – trebuie să fie și atractive. Era necesar ca bancnotele euro să fie acceptate de rezidenții și chiar de nerezidenții zonei euro. Bancnotele urmau să fie puse în circulație într-un număr mare de țări având culturi distincte, prin urmare trebuiau evitate preferințele naționale și cele referitoare la gen. Această abordare imparțială a fost luată în considerare atunci când a fost aleasă tema grafică a bancnotelor. De asemenea, era necesar ca bancnotele să permită inserția unor caracteristici grafice atrăgătoare din punct de vedere estetic.

În luna noiembrie 1994, Consiliul Institutului Monetar European a solicitat Grupului de lucru privind bancnotele să facă propuneri pentru temele grafice ale seriilor de bancnote. Grupul, format îndeosebi din casierii centrali (persoanele responsabile cu emiterea bancnotelor) ai băncilor centrale naționale și din directorii generali ai imprimeriilor deținute de băncile centrale, a colaborat îndeaproape cu Grupul consultativ pentru selectarea temelor, un organism consultativ extern care cuprindea experți din următoarele domenii: istorie, artă, psihologie, grafică generală și grafica bancnotelor.

Într-o primă etapă, Grupului consultativ i-a fost adresată solicitarea de a propune o serie de teme care să aibă un caracter unitar sau să formeze o „familie“ a celor șapte cupiuri, urmând ca acesta să aleagă și să clasifice cele mai bune trei teme. Întrucât caracterul european al bancnotelor trebuia să fie recunoscut ușor și rapid atât în cadrul, cât și în afara Uniunii Europene, a fost luată decizia ca respectivele însemne monetare să reproducă steagul și/sau stelele UE. Aceste simboluri au fost utilizate din ce în ce mai mult de către diferite state cu un trecut istoric distinct, ai căror cetățeni conviețuiesc și colaborează ca parteneri pe același continent. Inițial, au fost alese 18 teme, dar multe dintre acestea manifestau tendința de a ilustra o particularitate sau un interes național:

- Epocile și stilurile Europei
- Moștenirea Europei
- Tema abstractă și siguranța
- Obiectivele, idealurile și aspirațiile Uniunii Europene
- Memoria colectivă a Europei și realizările culturale ale acesteia
- Fauna, flora și mediul înconjurător
- Personalități marcante ale Europei asociate unei singure discipline
- Aspecte europene (esențiale pentru existența unei Europe unite, de exemplu, comunicațiile)
- Mari poeme și creații literare ale autorilor europeni
- O serie de portrete reproduse pe ambele fețe ale fiecărei cupiuri
- Peisaje
- Orașe care au avut un rol important în istoria Europei, de exemplu orașele universitare
- Monumente
- Mituri și legende (scandinave, germane, grecești, romane și celtice)
- Manuscrise și creații literare ale autorilor europeni
- Hărțile Europei de-a lungul secolelor
- „Părinții fondatori“ ai Uniunii Europene
- Cosmologie

În cele din urmă, Grupul consultativ a propus următoarele trei teme:

- „Epocile și stilurile Europei“: una dintre fețele bancnotei trebuia să reproducă portretele unor oameni obișnuiți, inspirate din picturile, desenele și schițele realizate de autorii europeni de-a lungul secolelor, iar cealaltă față trebuia să illustreze stilurile arhitecturale. S-a dorit alegerea unei teme care să reliefeze moștenirea culturală comună a țărilor europene și să transmită un mesaj european concis pe plan internațional. De altfel, cele mai renumite clădiri și puncte de reper ale Europei sunt mai bine cunoscute decât liderii continentului.

- „Moștenirea Europei“: pe una dintre fețele bancnotei trebuiau reproduse figurile unor personalități marcante din trecut, iar cealaltă față trebuia să prezinte realizările obținute în domenii precum muzica, pictura, știința, arhitectura, literatura, medicina și învățământul. Toate cele șapte cupiuri trebuiau să înfățișeze pe fundal o hartă a Europei fără granițe, caracteristică necesară armonizării aspectului bancnotelor. Această temă a fost mai amplă decât cea referitoare la „Epocile și stilurile Europei“, deoarece a permis ilustrarea a șapte discipline distincte. Totuși, realizarea unui echilibru între țări, precum și între reprezentările figurilor umane, se dovedea dificil de realizat.
- „Tema abstractă și siguranța“, redenumită ulterior „Grafica abstractă/modernă“ includea forme geometrice și elemente grafice nonfigurative. Această temă oferea posibilitatea realizării unui nivel înalt de flexibilitate grafică și facilita introducerea unei game largi de elemente de siguranță, precum hologramele și cerneala care își schimbă culoarea. De asemenea, tema a permis moduri foarte diferite de abordare, astfel încât crearea unor elemente grafice împărțiale a fost relativ ușor de realizat.

În luna iunie 1995, Consiliul IME a aprobat două dintre cele trei propuneri, respectiv „Epocile și stilurile Europei“ și „Grafica abstractă/modernă“. S-a convenit, de asemenea, ca singurele cuvinte care puteau fi redată pe bancnote să fie denumirea monedei și inițialele BCE în diferite limbi. Grupul consultativ de selectare a caracteristicilor bancnotelor a fost autorizat să stabilească perioadele și stilurile arhitecturale aferente acestora, care urmau să fie ilustrate de tema „Epocile și stilurile Europei“:

Perioada
Stilul

Secolul VIII î. Hr. – secolul IV d. Hr.
Clasic (grec și roman)

Secolele XI și XII
Romanic

Secolele XIII și XIV
Gotic

Secolele XV și XVI
Renascentist

1600-1750
Baroc și rococo

1850-1914
Epoca fierului și a sticlei

Din 1930 până în prezent
Arhitectura secolului XX

Grupul consultativ a ales totodată și motivele grafice reprezentative pentru fiecare stil pentru ca acestea să poată fi utilizate de către graficieni. Majoritatea membrilor grupului au concluzionat că era practic imposibilă identificarea în totalitate a caracteristicilor anonime care să fie, în cazul portretelor, atât atractive, cât și imparțiale din punctul de vedere al distribuției geografice și al genurilor. Din acest motiv, multe dintre schițele grafice propuse au fost inspirate de sculpturi, precum este capul unei statui înfățișând un atlet (perioada clasică, propusă spre a fi redată pe bancnota de 5 EUR) și cel din Catedrala din Parma realizat de Benedetto Antelami (perioada romanică, pentru bancnota de 10 EUR).

În momentul în care aceste dezbateri au avut loc, caracteristicile grafice cu specific național încă mai intrau în discuție, prin intermediul acestora putându-se identifica țara care emisesse bancnotele. O caracteristică națională, de exemplu portretul unui monarh, ar fi acoperit până la o cincime din suprafața reversului, urmând ca celelalte elemente redată pe fiecare bancnotă să fie identice.

Au fost realizate o serie de prezentări generale referitoare la grafica bancnotelor care întruneau condițiile ce trebuiau respectate de către graficieni. Pe lângă faptul că bancnotele trebuiau să fie atractive, ușor de recunoscut și dificil de falsificat, era necesar ca acestea să includă elemente de siguranță, poziționate în anumite părți, și să aibă culori distincte care să contrasteze cu cele utilizate în cazul cifrelor reprezentând valoarea nominală a bancnotei. Aceste precizări erau redată pe 30 de pagini și se refereau îndeosebi la descrierile tehnice ale elementelor de siguranță. La paginile 32 și 33 ale acestei broșuri sunt reproduse unele fragmente din prezentarea generală privind ilustrarea grafică a temei „Epicile și stilurile Europei“.

Unii graficieni au utilizat imaginea unui efeb din antichitate (o statuie grecească clasică) ca motiv grafic pentru bancnotele euro.

Grafica bancnotelor euro are la bază tema „Epicile și stilurile Europei“.

CREAREA UNOR BANCNOTE UȘOR DE UTILIZAT

Modificarea unui element al vieții cotidiene atât de important precum bancnotele și monedele afectează toți utilizatorii de însemne monetare. Persoanele cu dizabilități vizuale – al căror număr depășește 7 milioane în zona euro – sunt cele mai afectate. Începând cu anul 1995 și până în prezent, Institutul Monetar European a colaborat îndeaproape cu Uniunea Europeană a Nevăzătorilor pe probleme legate de grafica și dimensiunea bancnotelor. Membrii acestei categorii sociale, care sunt vulnerabili din motive evidente, trebuie să poată utiliza cu ușurință însemnele monetare; dacă persoanele din această categorie sunt capabile să utilizeze numerarul, atunci oricine este capabil.

Fiecare bancnotă – fie că are valoarea de 5 EUR sau de 500 EUR – trebuie să fie ușor de identificat de către nevăzători sau de către persoanele cu deficiențe de vedere. De exemplu, diferențele de dimensiune în cazul bancnotelor cu valori mai mici, utilizate în mod frecvent, sunt ușor de identificat. Bancnotele de 100 EUR, 200 EUR și 500 EUR au aceeași lățime pentru a facilita procesarea automată; cu toate acestea, pe bancnotele de 200 EUR și 500 EUR au fost ambutisate modele repetitive pentru ca aceste cupiuri să poată fi diferențiate.

Cifrele care indică valoarea nominală a bancnotelor, redactate cu caractere aldine, de dimensiuni mari și având culori puternic contrastante, au fost plasate într-o poziție standard pe ambele fețe ale seriilor de bancnote. Culorile derivă, în principal, din paleta de culori a pictorului și profesorului de artă elvețian Johannes Itten (1888-1967). Culorile utilizate în cazul cupiurilor succesive au fost alese din extremitățile paletei de culori, contrastând astfel puternic una cu cealaltă. Același principiu este valabil și în cazul cupiurilor care conțin cifre comune – de exemplu, bancnotele de 10 EUR și 100 EUR ale căror culori contrastante sunt roșu și verde.

CLASIFICAREA ELEMENTELOR GRAFICE

Graficienii au fost nominalizați de toate băncile centrale din statele membre ale Uniunii Europene (cu excepția Danemarcei), fiecare bancă centrală având posibilitatea să numească până la trei graficieni. Persoanele desemnate aveau experiență în grafica bancnotelor și erau familiarizate cu metodele de combinare a elementelor grafice atractive cu elemente de siguranță eficiente. Acestora li s-a solicitat ca, în decurs de șapte luni, să prezinte schițe grafice pentru seria completă de bancnote care trebuiau să redea o temă sau ambele teme stabilite pentru grafica bancnotelor. Fiecare propunere grafică urma să fie prezentată Consiliului IME sub forma unei copii color, nespecificându-se nicio tehnică de producție. Astfel, unii graficieni au realizat desene sau schițe realizate manual, în timp ce alții au conceput proiecte grafice generate de computer.

Un număr de 29 de graficieni sau echipe de graficieni au transmis 27 de propuneri cu tema „tradițională” și 17 cu tema „modernă” până la 13 septembrie 1996, data limită a concursului. Fiecare serie grafică a primit un număr aleatoriu format din trei cifre pentru a nu putea fi identificată, după care a fost transmisă la IME. Pe parcursul etapelor de selecție, schițele grafice puteau fi identificate numai după numărul care le fusese alocat. Astfel, Consiliul IME și organismele consultative au putut să evalueze proiectele cu obiectivitate, fără să fie influențate de țara de origine.

Către sfârșitul aceleiași luni, un juriu format din experți independenți în marketing, grafică și istoria artei s-a reunit sub președinția IME pentru a alege cele mai bune cinci proiecte grafice pentru fiecare temă. Evaluarea proiectelor grafice s-a făcut ținându-se seama, în special, de creativitate, estetică, stil, funcționalitate, precum și de modul posibil de percepție și recepționare din partea publicului. Juriul a convenit că „aspectul” european al

bancnotelor are o importanță deosebită. Acest aspect explică motivul pentru care portretele nu au dimensiuni foarte mari în proiectele grafice selectate de juriu: orice asemănare cu o persoană reală putea fi interpretată ca o dovadă de preferință națională. Pe parcursul procesului de selecție, juriul a fost încurajat să comenteze pe marginea detaliilor grafice atunci când o serie grafică era considerată potrivită, dar în cazul căreia era necesară formularea de amendamente.

Clasificarea s-a desfășurat conform unei proceduri în trei etape; seriile grafice care nu erau susținute de un număr minim de membri ai juriului nu erau luate în considerare. Conceptul grafic al lui Robert Kalina – care urma să fie ales de Consiliul IME două luni mai târziu – a ocupat poziția a doua în categoria „Epicile și stilurile Europei”. Juriul a fost de părere că respectivul proiect grafic *„sugerează cu claritate ideea de monedă europeană. Cu toate că are la bază un singur concept grafic principal, acesta se remarcă prin selecția atentă și inspirată a caracteristicilor arhitecturale. ... Prin utilizarea inspirată a culorilor și a cifrelor este realizată o distincție foarte clară între cupiuri”*. Inițial, seria grafică a fost aleasă datorită conceptului pe care îl avea la bază, și nu datorită aspectului estetic. Atunci când clasificarea juriului a fost coroborată cu răspunsurile publicului obținute în urma realizării unui sondaj de opinie, conceptul grafic al lui Kalina a fost considerat ca fiind cel mai bun.

Clasificarea realizată de juriu a fost următoarea:

Tema abstractă/modernă

1. Klaus Michel și Sanne Jünger
2. Roger Pfund
3. Robert Kalina (Oesterreichische Nationalbank)
4. Maryke Degryse (Banque Nationale de Belgique/
Nationale Bank van België)
5. Terry Thorn (Harrisons & Sons)

Epicile și stilurile Europei

1. Yves Zimmermann
2. Robert Kalina (Oesterreichische Nationalbank)
3. Ernst and Lorli Jünger
4. Inge Madlé (Joh. Enschedé)
5. Daniel și Johanna Bruun

DEZBATEREA PUBLICĂ ȘI ADOPTAREA DECIZIEI FINALE

Toate cele zece serii grafice alese de către juriu au fost prezentate unui eșantion reprezentativ de public, în luna octombrie 1996, în țările care urmau să participe la zona euro. O companie care realizează studii de piață a intervievat, în decursul unei săptămâni, 1 896 de persoane în legătură cu seriile grafice. Respondenții au fost persoane cu vârste cuprinse între 15 și 86 de ani, media de vârstă fiind de 43 de ani. Din numărul total al respondenților, 787 de persoane au afirmat că activitatea lor zilnică presupune utilizarea unui număr semnificativ de bancnote.

O pondere mai ridicată a persoanelor intervievate (35%) a manifestat preferința pentru conceptele grafice abstracte/moderne realizate de Maryke Degryse, și mai puțin pentru cele tradiționale ale lui Robert Kalina (23%). Totuși, majoritatea respondenților (76%) au fost de părere că bancnotele concepute de Kalina ilustrează mai bine conceptul de „Europa”; doar un număr redus de persoane a afirmat că grafica bancnotelor le amintește de o anumită regiune sau țară. Potrivit opiniilor a 60% dintre respondenți, grafica tradițională a acestuia inspira încredere. Este interesant de remarcat, conform studiilor efectuate, faptul că, în general, cu cât o bancnotă este imediat percepută în mod pozitiv de către public, cu atât aceasta inspire mai multă încredere.

Persoanelor intervievate le-au fost adresate aproximativ 30 de întrebări incluse în categoriile percepție, emoție și acceptare. Toate seriile grafice, cu excepția celor realizate de Roger Pfund și a seriei moderne aparținând echipei Jünger, au fost percepute ca bancnote încă de la prima vizionare. Cele două serii menționate anterior, precum și cea realizată de Terry Thorn, au fost asociate de respondenți mai degrabă cu o creație artistică decât cu un mijloc de plată.

Sondajul a relevat faptul că în seria grafică a lui Robert Kalina:

- schițele arhitecturale reprezintă principalul element ilustrativ, dar respondenții au afirmat că au observat rapid faptul că Europa reprezenta elementul-cheie;
- identitatea europeană reprodusă este multiplă, unică și dinamică, combinând trecutul continentului cu viitorul acestuia.

Concomitent cu desfășurarea sondajului, Grupul de lucru privind bancnotele din cadrul IME a realizat o evaluare a schițelor grafice din următoarele perspective:

- producția – de exemplu, grafica bancnotelor ar putea crea probleme în procesul de producție care să conducă la deteriorarea/uzura suplimentară și/sau majorarea accentuată a costurilor de producție?
- siguranța – de exemplu, grafica bancnotelor include în mod corespunzător elementele de siguranță și sunt acestea compatibile cu bancnotele?
- acceptarea publică – de exemplu, cupiurile pot fi identificate cu ușurință și de către persoanele cu dizabilități vizuale?

Schițele grafice inițiale ale bancnotelor sunt în mod obișnuit modificate pentru a se conforma condițiilor de imprimare, astfel încât grafica finală este diferită de cea a versiunilor anterioare. Grupul de lucru privind bancnotele a concluzionat că, în cazul în care se efectuează anumite modificări, toate seriile alese ar putea fi transformate în bancnote tipărite.

În luna decembrie 1996, toate cele 44 de serii grafice, sub forma unor copii color nenominalizate, au fost prezentate Consiliului IME pe planșe din carton de culoare închisă. Consiliul a fost informat în legătură cu clasificarea juriului, rezultatele sondajului de opinie și comentariile tehnice ale Grupului de lucru privind bancnotele. Membrii Consiliului au aprobat neîntârziat seria grafică tradițională realizată de Robert Kalina, aceștia fiind de părere că mesajul transmis era atât de evident încât majoritatea membrilor l-au trecut pe primul loc pe lista de opțiuni. Decizia a fost anunțată la data de 16 decembrie 1996 cu prilejul a două conferințe de presă organizate simultan: una la sediul IME din Frankfurt, de către președintele IME, Alexandre Lamfalussy, iar cealaltă la sediul Consiliului European din Dublin, de către guvernatorul băncii centrale din Țările de Jos, Willem F. Duisenberg (care a fost desemnat succesorul lui Lamfalussy la conducerea IME, fiind ulterior numit primul președinte al BCE).

Un juriu format din experți a evaluat și clasificat cele 44 de serii grafice în anul 1996.

Câteva dintre schițele grafice alese pentru tema „abstract/modern”: 5 EUR – Klaus Michel și Sanne Jünger; 10 EUR – Roger Pfund; 20 EUR – Robert Kalina; 50 EUR – Maryke Degryse; 100 EUR – Terry Thorn; 200 EUR – Klaus Michel și Sanne Jünger; 500 EUR – Terry Thorn.

Câteva dintre schițele grafice alese pentru tema „Epicile și stilurile Europei”: 5 EUR – Yves Zimmermann; 10 EUR – Robert Kalina; 20 EUR – Ernst și Lorli Jünger; 50 EUR – Inge Madlé; 100 EUR – Daniel și Johanna Bruun; 200 EUR – Ernst și Lorli Jünger; 500 EUR – Inge Madlé.

GRAFICA MONEDELOR EURO

Elementele grafice pentru monedele euro au fost alese concomitent cu cele ale bancnotelor euro. Selecția a fost coordonată de Comisia Europeană, fiecare monedă urmând să aibă o „față europeană comună” și o „față națională”.

Pentru fața europeană comună, fiecare grafician a avut obligația de a propune o serie completă de monede pe baza următoarelor teme:

- stilul arhitectural și ornamental;
- obiectivele și idealurile Uniunii Europene;
- personalități europene.

În luna martie 1997, o comisie europeană prezidată de secretarul general al Comisiei Europene și formată din experți independenți din diferite domenii (inclusiv artă, grafică și numismatică, precum și reprezentanți ai consumatorilor) a ales nouă serii din cele 36 propuse. Directorii monetărilor europene au fost consultați referitor la posibilitatea emiterii unui volum ridicat de monede ce urmează să fie realizate pe baza propunerilor grafice. În luna iunie 1997, Consiliul European de la Amsterdam a ales seriile grafice câștigătoare concepute de Luc Luycx de la Monetăria Regală a Belgiei. Conceptul său grafic a fost susținut de majoritatea respondenților (64%) care au participat la un sondaj de opinie efectuat în Europa înainte de selecția finală.

Elementele grafice de pe fețele comune ale monedelor au ca temă Europa, redată în moduri diferite. Intenția a fost ca aceste elemente să simbolizeze unitatea Uniunii Europene. Insulele pot fi reproduse numai dacă au o anumită dimensiune, și anume peste 2 500 km² pentru insule individuale și peste 5 000 km² pentru arhipelaguri.

Fiecare țară a aplicat propria procedură de selecție pentru grafica fețelor naționale ale monedelor. Singurele elemente comune au fost data emisiunii și cele 12 stele simbolizând Uniunea Europeană.

Din motive istorice și deseori constituționale, imaginea monarhului aflat la conducere este reprodusă pe monedele emise de țările care au ca formă de guvernământ monarhia. În cazul republicilor, grafica monedelor tinde să ilustreze un nivel mai ridicat de continuitate. De exemplu, în Irlanda, motivul harpei celtice a fost stabilit fără a se organiza un concurs de grafică pentru monede.

Cele trei state independente, respectiv Monaco, San Marino și Cetatea Vaticanului, nu au monede proprii, prin urmare, acestea utilizează monedele și bancnotele euro. Acordurile speciale încheiate cu Franța și Italia, ambele țări acționând în numele UE, au făcut posibile baterea și emiteria de către aceste țări a propriilor monede euro, în conformitate cu precizările comune.

Luc Luycx de la Monetăria Regală a Belgiei, graficianul care a conceput fața europeană a monedelor euro, la lucru în Bruxelles.

© Comunicarea Europeană

Seriile grafice pentru monede alese în cazul feței europene.

PREGĂTIREA TEMELOR GRAFICE FINALE

În procesul de analizare a capacității de imprimare a schițelor grafice aferente bancnotelor, Grupul de lucru privind bancnotele a propus o serie de modificări necesare din motive tehnice, care se refereau îndeosebi la poziționarea elementelor de siguranță. De exemplu, firul de siguranță era inserat de-a lungul axei verticale centrale, care este și principala linie de împăturire a bancnotei. Întrucât zona în care era inserat firul de siguranță prezenta o rezistență mai scăzută la rupere, firul trebuia re-poziționat, astfel încât să fie redusă posibilitatea deteriorării bancnotei prin împăturire.

Pe lângă aceste modificări tehnice, Grupul de lucru privind bancnotele a sugerat o serie de modificări la nivelul conceptelor grafice originale, îndeosebi pentru a face bancnotele mai accesibile publicului. Aceste modificări se refereau la caracteristicile arhitecturale, la harta Europei și la steagul UE. În special podurile, ferestrele și porțile trebuiau refăcute astfel încât să nu fie asemănătoare celor existente în realitate, în caz contrar fiind posibilă apariția unor comentarii referitoare la preferințele naționale. Totuși, reproducerile trebuiau să constituie exemple relevante ale epocii respective și să redea structura inginerescă în mod corect. De exemplu, dacă un pod reprodus pe o bancnotă ar fi transpus în realitate, acesta ar trebui să fie suficient de solid pentru a susține greutatea traficului.

Ideea reproducerii unei hărți a Europei a fost întâmpinată în mod favorabil de Consiliul IME. Cu toate acestea, opiniile au fost divergente în ceea ce privește modul de realizare, precum și modalitatea de proiectare a acestei hărți. Una dintre opțiuni era aceea de a recurge la hărți din epoci diferite, dar acestea erau uneori dificil de recunoscut ca reprezentări ale Europei. Totodată, exista posibilitatea ca aceste reproduceri să fie considerate relevante pentru trecutul Europei și mai puțin pentru viitorul acesteia. Prin urmare, s-a convenit asupra utilizării imaginilor având la bază fotografiile realizate din satelit.

După realizarea unor ajustări pentru îmbunătățirea clarității și a gradului de imprimare a hărții, s-a stabilit

zona geografică exactă și gradul de detaliere a acesteia. S-a hotărât ca harta să includă zone geografice ale Europei, dar numai acele zone sau insule cu suprafețe mai mari de 400 km². Această limită a fost stabilită deoarece tehnica de imprimare ofset la scară mare nu permitea imprimarea consecventă a unei linii de reprezentare a unei zone având suprafața mai mică de 400 km². Întrucât bancnotele euro urmau să circule și în teritoriile situate în apropierea și în afara zonei geografice a Europei, harta trebuia poziționată astfel încât să cuprindă și aceste zone. Africa de Nord a fost reprodusă în așa fel încât posesiunile africane ale Spaniei, respectiv Ceuta și Melilla, precum și Insulele Canare, să poată fi redată pe hartă. În cazul Franței, departamentele de peste mări Guyana, Guadelupa, Martinica și Réunion au fost plasate în casete de dimensiuni reduse.

În cele din urmă, steagul UE de pe aversul bancnotelor trebuia reprodus corect prin intermediul elementelor grafice, și anume stele galbene pe fond albastru.

În luna iulie 1997, au fost publicate temele grafice revizuite, dar detaliile despre elementele de siguranță nu au fost date publicității până la sfârșitul lunii august 2001, pentru a nu dezvălui informații valoroase falsificatorilor într-o fază incipientă și pentru a nu le permite acestora să realizeze copii ale elementelor de siguranță înainte de punerea în circulație a bancnotelor. Prin urmare, au fost publicate așa-numitele *dummy designs* (elemente grafice provizorii), ale căror elemente de siguranță și grafică erau redată în mod distorsionat. De exemplu, pe reversul bancnotelor, hologramele erau înlocuite de ghioșe (model ornamental format din cercuri sau spirale), iar steagul UE era reprodus utilizându-se culorile gri și alb.

Caracteristicile naționale ale bancnotelor euro au fost respinse în cele din urmă întrucât, cu toate că ar fi putut să crească gradul de acceptare a bancnotelor în țările respective, acestea ar fi putut avea un efect contrar în alte țări. Totodată, utilizarea acelorași bancnote sporește siguranța acestora, deoarece pot fi supuse cu ușurință verificărilor încrucișate.

Robert Kalina, graficianul care a conceput bancnotele euro, la lucru la banca centrală a Austriei din Viena.

Harta Europei este redată pe reversul bancnotelor. Departamentele franceze de peste mări sunt reproduse în casete de dimensiuni reduse în partea inferioară.

PREZENTARE GENERALĂ A ELEMENTELOR GRAFICE ALE UNEI SERII DE BANCNOTE EURO

– Epocile și stilurile Europei –

Institutul Monetar European intenționează să organizeze un concurs pentru concepția grafică a seriei de bancnote care să reflecte moștenirea culturală a Europei.

I Scopul prezentării generale a elementelor grafice

Provocarea reprezentată de concepția grafică a bancnotei constă în combinația ingenioasă dintre elementele de siguranță și interpretarea artistică.

La crearea bancnotelor euro, se aplică aceleași considerații ca și în cazul planificării, dezvoltării și confecționării bancnotelor naționale.

Bancnotele trebuie să fie:

- ușor recunosibile;
- protejate împotriva falsificării;
- atractive din punct de vedere estetic.

Îndeplinirea acestor cerințe influențează și restricționează libertatea de creație a unui grafician de bancnote.

Bancnotele trebuie să aibă un caracter european redat în mod clar și identificabil și să transmită un mesaj cultural și politic care este ușor de acceptat de cetățenii europeni.

[...]

3 Descrierea generală a procesului de producție a bancnotelor

Bancnotele vor fi confecționate din fibre de bumbac și vor fi produse prin tehnicile de imprimare ofset, *intaglio* (numai pe aversul bancnotei), *silkscreen* (numai pe reversul bancnotei) și *letterpress* (numai cifrele de pe reversul bancnotei). Totodată, pe aversul bancnotelor va fi aplicată o folie.

4 Caracteristicile grafice ale bancnotelor

[...]

... este obligatoriu ca elementele grafice să asigure un echilibru corespunzător între genurile masculin și feminin, iar preferința națională să fie evitată.

[...]

Orice portret trebuie reprodus pe aversul (A) bancnotei și imprimat prin utilizarea tehnicii *intaglio*. Ochii trebuie să fie vizibili în cazul tuturor portretelor. Caracteristicile arhitecturale trebuie reproduse pe reversul (B) bancnotei.

Dimensiunea și poziția relativă a elementelor de siguranță trebuie să fie consecvente în cazul tuturor bancnotelor (a se vedea anexa 3 pentru descrierea elementelor de siguranță). Elementele de siguranță pentru public nu trebuie concentrate într-un singur loc, ci trebuie distribuite pe întreaga suprafață a bancnotei; acestea trebuie să se integreze în conceptul grafic general al bancnotei și trebuie să fie ușor recunosibile.

Conceptul grafic reprodus prin tehnica de imprimare ofset pe reversul fiecărei bancnote trebuie să includă o „caracteristică europeană” specifică, care să nu acopere mai mult de 20% din suprafața reversului și să fie astfel creată încât să poată fi înlocuită cu o „caracteristică națională” (concepută pe plan local).

Simbolul UE reprezentat de cele 12 stele trebuie inclus în conceptul grafic reprodus pe aversul bancnotelor și poate fi redat și pe reversul acestora (a se vedea anexa 4 pentru descrierea simbolului UE, și anume cele „douăsprezece stele”).

[...]

5 Culorile dominante

Bancnotele vor fi realizate în diferite culori dominante care sunt precizate în anexa 3.

6 Poziționarea și dimensiunea cuvintelor și cifrelor

Denumirea monedei unice va fi redată o singură dată pe fiecare față a bancnotei, utilizându-se atât caracterele latine, cât și cele grecești (EURO și ΕΥΡΩ).

Cifrele care indică valoarea nominală trebuie să apară de cel puțin două ori pe fiecare față a bancnotei. Acestea trebuie să fie distincte și lizibile și să fie reproduse pe un fundal contrastant, pentru a putea fi citite ușor. Suprafața din jurul cifrelor trebuie să fie redată astfel încât să fie mai dificilă actualizarea valorii unei bancnote prin adăugarea unuia sau mai multor zerouri, de exemplu pentru transformarea unei bancnote de 5 EUR într-o bancnotă de 500 EUR. Cifrele trebuie să aibă o poziție standard pentru toate cupiurile, pe ambele fețe ale bancnotelor, poziție care facilitează orientarea bancnotelor în momentul introducerii lor în dispozitivele automate.

[...]

7 Precizări tehnice și elemente de siguranță

[...]

Anexă: Extrase din prezentarea generală a bancnotelor euro

Institutul Monetar European
12 februarie 1996

CAPITOLUL 3

PRODUCEREA

Curățarea plăcii de imprimare intaglio. Imprimarea bancnotelor presupune folosirea unor standarde foarte înalte de calitate.

IMPRIMAREA BANCNOTELOR-PROTOTIP

Majoritatea imprimăriilor din Uniunea Europeană au contribuit la producerea bancnotelor euro, multe dintre acestea producând bancnote pentru toate cele șapte cupiuri, deoarece a fost nevoie de o capacitate de imprimare semnificativă pentru a respecta termenul-limită privind adoptarea euro. Majoritatea imprimăriilor au lucrat în două sau trei schimburi.

A fost nevoie de specificații foarte stricte pentru a se asigura faptul că bancnotele din același cupiu sunt identice. Bancnotele și monedele naționale fuseseră fabricate numai într-unul sau două locuri, astfel încât a fost destul de ușor să se obțină același aspect și să se determine ca elementele de siguranță citibile de către aparate să reacționeze în mod similar. Dar, pentru a realiza acest lucru cu 15 imprimării (plus 9 fabrici de hârtie și aproximativ 20 de furnizori de alte materii prime), era esențială efectuarea din timp a unor teste. Astfel, au fost pregătite două serii de teste privind bancnotele: „producerea bancnotelor-test sau prototip” și „emisiunea zero”.

BANCNOTELE-TEST

Scopul producerii bancnotelor-test era să stabilească dacă este posibilă producerea unor bancnote care să aibă o calitate suficient de uniformă. Imprimarea-prototip a debutat la începutul anului 1997 pentru identificarea eventualelor probleme într-o fază cât mai incipientă. Pentru producerea bancnotele-test s-au folosit toate tehnicile utilizate ulterior la producerea bancnotelor euro. Acestea au inclus, de asemenea, toate elementele de siguranță, dar au avut elemente grafice diferite (grafica bancnotelor-test a fost finalizată în anul 1996, înaintea încheierii concursului de grafică). A fost constituit un grup de lucru IME, format din specialiști din mai multe BCN și imprimării, care să pregătească materialele-test necesare pentru imprimare.

Culoarea predominantă a bancnotelor-test a fost culoarea maro, iar dimensiunea acestora a fost apropiată de cea a bancnotei de 50 EUR (140 x 77 mm). Pentru a se evita orice confuzie cu elementele grafice finale s-a optat pentru numere care indicau valoarea „00”. Principalul motiv grafic a fost un portret care se regăsea și în filigran. Au fost create două prototipuri de bază: unul care imita bancnotele cu valoare mică, având încorporate o bandă lucioasă și o hologramă tip bandă și altul care conținea o hologramă tip rondelă, ilustrând cuvântul „TEST”, iar pe revers, numere indicând valoarea „00” scrise cu cerneală care își schimbă culoarea.

Zece imprimării și opt fabrici de hârtie au contribuit la producerea bancnotelor-test. În cazul unora dintre imprimării, aceasta a fost prima dată când au folosit pe bancnote atât cerneală care își schimbă culoarea, imprimată cu ajutorul tehnicii *silkscreen*, cât și holograme obținute prin presare la cald.

Au fost verificate exhaustiv în laborator pe toate bancnotele-test elementele vizuale și cele care pot fi citite de aparate. De exemplu, a fost testată rezistența chimică și fizică a bancnotelor prin murdărirea sau îndoirea acestora pentru a le determina durabilitatea. Câteva teancuri de bancnote-test au fost testate și cu ajutorul unor aparate cu viteză mare de sortare din cadrul unor bănci centrale naționale, care sunt folosite de către direcțiile și sucursalele care desfășoară operațiuni cu numerar pentru verificarea autenticității bancnotelor depuse de băncile comerciale și a calității acestora în vederea repunerii în circulație, dar și a numărului de bancnote dintr-un pachet. Se pot procesa cel mult 40 de bancnote pe secundă. Pentru a se evita orice defecțiune în timpul sortării, aparatele au fost testate în prealabil, iar senzorii au fost ajustați în funcție de bancnote.

Experții au descoperit mai puține diferențe între bancnotele-test produse în diferite locuri decât s-au așteptat. Ulterior, numărul diferențelor a fost redus prin modificarea specificațiilor tehnice privind bancnotele și modernizarea aparaturii de producție din imprimării.

Bancnotele-test au fost, de asemenea, evaluate de către reprezentanți ai publicului. Populația din mai multe țări europene a fost întrebată dacă distinge vreo diferență între bancnotele-test produse de diferite imprimării, dar verdictul a fost unul singur: bancnotele erau identice.

După finalizarea proiectului privind bancnotele-test, fiecare imprimărie știa la ce să folosească aparatura din dotare și ce trebuia să facă pentru a produce bancnote euro veritabile. Această experiență, împreună cu detaliile legate de elementele grafice finale, care fuseseră selectate până la acel moment, au format baza specificațiilor generale preliminare privind bancnotele. Varianta finală a specificațiilor generale a cuprins 80 de pagini. De fapt, specificațiile au fost revizuite de mai multe ori, ca urmare a celor două serii de teste, fiind ușor modificate chiar și în timpul producerii pe scară largă.

CONFEȚIONAREA PLĂCILOR DE IMPRIMARE

Când este vorba despre bancnote, termenul „originare” se referă la pregătirea unei imagini de o înaltă calitate și la transformarea elementelor grafice în scule de producție, precum: plăcile de imprimare și formele de producție folosite în diferitele etape ale procesului de fabricare. Plăcile de imprimare și formele de producție au fost concepute în cadrul imprimărilor în conformitate cu specificațiile generale preliminare privind bancnotele euro, referitoare la elementele grafice, caracteristici și aspectul elementelor de siguranță.

Proiectul privind bancnotele-test a atras atenția asupra importanței folosirii unor proceduri clare și stricte pentru dezvoltarea materialelor de originare și, în special, pentru acceptarea materialelor livrate de către diverse imprimării și schimbarea materialelor de originare aprobate (de exemplu, plăcile de imprimare) între

imprimării. Acesta a fost un nou mod de a lucra, mai provocator, pentru majoritatea imprimărilor, având în vedere faptul că anterior acestea produseseeră materiale de originare numai în scop național.

În luna februarie 1998, Consiliul IME a aprobat specificațiile generale privind bancnotele euro. Originarea celor șapte cupiuri ale noii monede trebuia finalizată în șase luni. Timpul prevăzut era scurt, nu numai din punct de vedere al volumului de muncă, dar și din punct de vedere al coordonării imprimărilor care aparțineau unor culturi diferite și utilizau proceduri diferite. Două imprimării diferite erau responsabile pentru majoritatea cupiurilor, una pentru aversul bancnotelor, iar cealaltă pentru reversul acestora.

Zece imprimării au fost de acord să participe. Elementele grafice ale bancnotelor au fost transformate într-un set principal de documente digitale, filme și plăci care urmau să fie folosite la realizarea unei probe. După acest set s-a realizat o copie pentru a fabrica plăcile de imprimare utilizate în procesul de producție. Bineînțeles, aceste operațiuni au fost coordonate îndeaproape de către grafician. Stabilirea standardelor privind schimbul de informații digitale necesare pentru realizarea plăcilor de imprimare a fost neașteptat de dificilă, în principal datorită faptului că standardele internaționale existente nu făceau referire la acuratețea imaginii bancnotelor. Cu toate acestea, toate documentele și materialele solicitate au fost predate la timp în luna august 1998 și, după o analiză amănunțită, cupiurile au fost, în cele din urmă, acceptate de Consiliul guvernatorilor BCE la jumătatea lunii decembrie 1998, creându-se premisele pentru producerea în masă a bancnotelor.

EMISIUNEA ZERO

A doua serie de teste s-a soldat cu producerea unui număr mic de bancnote cu toate elementele grafice și de siguranță, conform specificațiilor generale. Începând cu luna septembrie 1998, fiecare dintre cele șapte cupiuri a fost produs cu ajutorul unei aparaturi standard în cel puțin două imprimării. Bancnota de 20 EUR, care se aștepta să fie una dintre cele mai frecvent utilizate bancnote, a fost produsă în nouă imprimării.

Această emisiune zero a avut patru obiective: verificarea conformității modului de concepere cu specificațiile generale comune; perfecționarea specificațiilor generale; stabilirea unei proceduri comune privind acceptarea; confirmarea faptului că omogenitatea producției este asigurată de sistemul de administrare a calității.

Până în luna decembrie 1998, emisiunea zero fusese finalizată în cazul majorității cupiurilor. În următoarele trei luni, BCN participante și BCE au efectuat verificări ample privind bancnotele. Acestea au fost examinate cu ochiul liber și sub lupă pentru a se putea stabili acceptabilitatea toleranțelor prevăzute pentru fiecare dintre elementele de pe bancnote, fiind, de asemenea, supuse unor teste de laborator și de sortare de mare viteză.

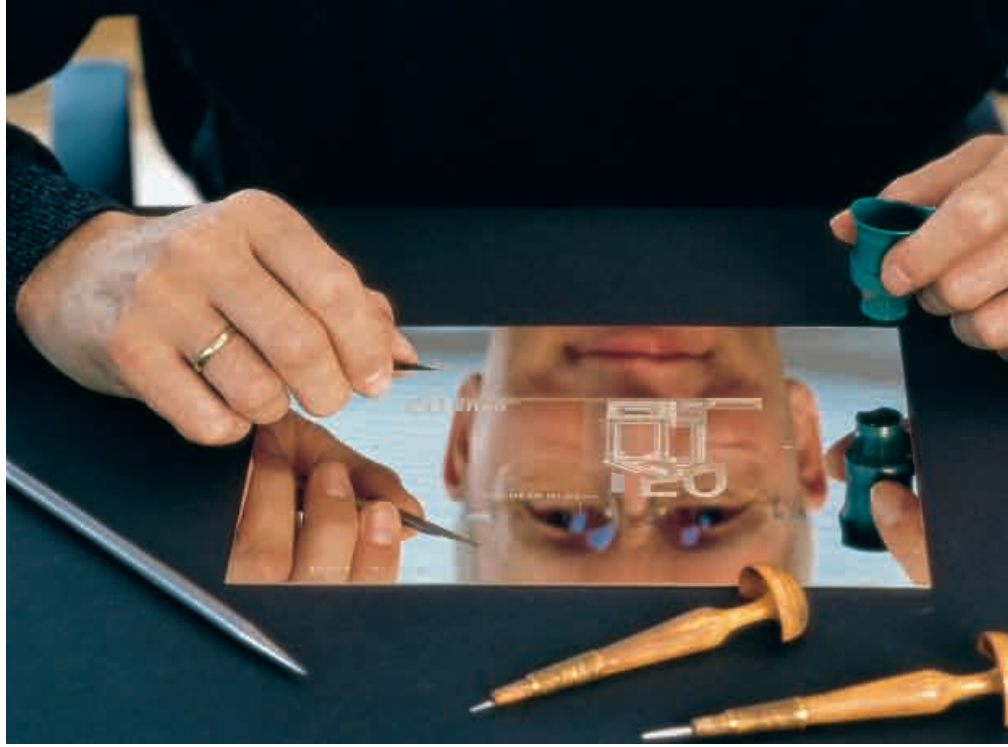
După aplicarea unei proceduri amănunțite de acceptare desfășurată în diferite imprimării, bancnotele au fost supuse unei verificări încrucișate între imprimării de către laboratoarele și direcțiile care desfășoară operațiuni cu numerar din alte BCN. Unsprezece laboratoare au evaluat caracteristicile a 150 000 de bancnote din fiecare cupiu, provenind din fiecare loc de producție.

Rezultatele au indicat că, în principiu, toate imprimăriile puteau produce bancnote euro la aceleași standarde. Se impuneau însă unele ajustări ale specificațiilor privind

toleranțele elementelor de siguranță ascunse (acoperite), precum și cele ale elementelor de siguranță vizibile (la suprafață). Firul de siguranță trebuia îngustat pentru a se asigura introducerea acestuia fără probleme în textura hârtiei de către toate fabricile de hârtie. În plus, în unele cazuri, procesele de producție din imprimării, care fuseseră testate în condiții reale, au trebuit modificate.

Au fost realizate bancnote de referință pentru fiecare cupiu și, în funcție de acestea, au fost stabilite standardele pentru producția de masă ulterioară. În plus, a fost creat un catalog cu bancnotele acceptabile și inacceptabile (mostre defecte și mostre la limita acceptabilității), ilustrând caracteristicile specifice ale acestora ca elemente de referință pentru imprimării.

Înainte de momentul începerii procesului de imprimare pe scară largă în anul 1999, specificațiile generale au devenit „Specificațiile tehnice” pentru cele șapte cupiuri – pentru fiecare dintre acestea existând un document de 200 de pagini care cuprindea date, elemente grafice și desene, inclusiv bancnote de referință și seturi de teste chimice și fizice pentru verificarea rezistenței bancnotelor la elemente precum: lumina soarelui și detergent, dar și la rupere, îndoire, șifonare etc.

Gravarea manuală a plăcii originale intaglio.
Realizarea bancnotelor combină meșteșugul cu
metodele de producție high-tech.

Bancnote-test care indică elementele de siguranță ale bancnotelor euro.

Inspecția finală a bancnotelor
în Grecia

STABILIREA UNUI SISTEM DE MANAGEMENT AL CALITĂȚII

Un alt obiectiv al emisiunii zero a fost acela de a se pune bazele unui sistem comun de management al calității, deoarece producția bancnotelor euro presupune un proces mai riguros decât în cazul oricărei alte monede naționale, având în vedere numărul mare de imprimării și de furnizori de materii prime, precum și varietatea aparatului, a tehnicilor și a proceselor folosite de acele imprimării.

Următoarea etapă a constat în realizarea unui nivel corespunzător de calitate a producției care presupunea stabilirea „Controlului calității pentru acceptarea bancnotelor euro” (*Quality Control for the Acceptance of the Euro Banknotes*), respectiv a unor proceduri amănunțite pentru supravegherea producției în imprimării. Aceste proceduri au fost implementate de fiecare imprimărie și au avut la bază standardele internaționale pentru administrarea calității și pentru inspecția statistică a seriilor de producție. În felul acesta, puteau fi identificate bancnotele care nu respectau specificațiile pentru fiecare dintre parametrii selecției.

Ulterior, sistemul de management al calității a fost atestat în întregime pe baza acestor standarde ISO (Organizația Internațională pentru Standardizare). Tuturor producătorilor li s-a cerut să își întocmească, în mod individual, propriile manuale privind calitatea astfel încât să îndeplinească cerințele de bază. Astfel, manualele privind calitatea au făcut referire nu numai la produsele finale, ci și la procedura de acceptare pentru fiecare etapă de producție. Pentru inspecțiile statistice a fost stabilită o structură de raportare între imprimării și BCN și BCE.

În plus, în vederea asigurării coerenței diferitelor etape ale producției, BCE a evaluat elementele vizuale ale bancnotelor din prima serie de producție – cunoscute sub denumirea de „bancnote de control” – la începutul imprimării fiecărei cupiuri și pentru fiecare imprimărie, le-a comparat cu bancnotele de referință și la sfârșit le-a aprobat. După acceptarea standardelor de producție, s-a luat decizia prin care se dădea „undă verde” imprimării. Această procedură continuă să fie respectată și în procesele de producție care au loc în prezent.

PROBLEME DE NATURĂ JURIDICĂ ȘI DE SECURITATE CU FURNIZORII

Aproximativ 40 de companii au fost implicate în producția bancnotelor, inclusiv furnizorii de materii prime de înaltă siguranță, precum hârtia bancnotelor, cerneala specială pentru imprimare și hologramele tip rondelă și tip bandă. Printre alte probleme au fost luate în considerare drepturile de licență și monopolul asupra livrării.

Înainte de începerea producției de bancnote, au fost semnate contracte care asigurau posibilitatea utilizării materiilor prime de către imprimării fără încălcarea drepturilor de licență existente. Aranjamentele contractuale garantau, de asemenea, continuitatea livrării: în cazul în care un singur furnizor asigura un anumit element, au fost stabilite aranjamente privind situațiile neprevăzute și au fost convenite plafoane de preț.

În mod normal, BCE a participat la contractele-cadru de autorizare și de furnizare semnate cu companiile. BCN și-au întocmit contractele individuale de livrare pe baza acestor contracte-cadru.

Pe măsura realizării elementelor grafice ale bancnotelor euro și a selectării elementelor de siguranță, se impunea adoptarea unor măsuri practice în vederea protejării informațiilor detaliate privind elementele grafice împotriva publicării premature și a elementelor de siguranță împotriva pierderii sau furtului. Orice dezvăluire a informațiilor sau pierdere sau furt ale elementelor de siguranță puteau da infractorilor posibilitatea de a falsifica bancnotele euro înainte ca publicul să se familiarizeze cu acestea, subminând astfel încrederea în noua monedă.

Au fost adoptate măsuri practice de securitate în vederea protejării atât a informațiilor, cât și a elementelor de siguranță în timpul pregătirii producției, al producției propriu-zise și al transportului, care reflectau cele mai bune practici privind siguranța folosite de BCN pentru a-și proteja propria monedă. Măsurile au ținut seama de riscurile care apar în fiecare țară ca urmare a introducerii unei monede comune. Cu alte cuvinte, infractorii, asemenea monedei euro, nu recunosc granițele naționale.

A fost dezvoltat un sistem de inspecții pentru a se asigura faptul că măsurile fizice de securitate adoptate și controalele proceselor interne, practicate de toți producătorii de elemente de siguranță ale bancnotelor, sunt conforme cu aceste cerințe privind siguranța. Inspecțiile erau (și sunt) repetate la intervale regulate pentru a se asigura că măsurile de securitate fac față modificărilor de la nivelul mediului de risc.

Hârtia bancnotelor euro este confecționată din deșeuri de bumbac din industria textilă.

CONFEȚIONAREA HÂRTIEI

Hârtia bancnotelor euro este confecționată din fibre de bumbac pur de cea mai bună calitate. Această compoziție le conferă o rezistență fizică și mecanică mai mare decât produsele care au la bază hârtie normală, o trăsătură esențială dacă se ține seama de faptul că bancnotele circulă din mână în mână de multe ori și nu sunt întotdeauna tratate „cu atenție”.

Prima etapă în procesul de confecționare a hârtiei bancnotelor constă în albirea fibrelor de bumbac cu sodă caustică și peroxid de hidrogen în apă, la presiune și temperatură ridicată. Din motive ecologice, nu se folosește clorul. După înălbirea fibrelor, acestea sunt colorate pentru a se obține nuanța finală specificată a hârtiei.

A doua etapă constă în „rafinarea” fibrelor, care presupune tăierea și „frecarea” fibrelor de bumbac pentru îmbunătățirea atât a proprietăților mecanice, cât și a celor fizice ale hârtiei finale. Trebuie să se ajungă la un echilibru între „scurtarea” fibrelor și „frecarea” acestora. Din fibrele foarte scurte se realizează o hârtie cu un volum specific mare și cu caracteristici bune în ceea ce privește „transparența” și un filigran clar, dar cu caracteristici mecanice slabe. Din fibrele foarte bine frecate se realizează o hârtie extrem de rezistentă,

dar cu caracteristici inferioare în ceea ce privește „transparența” și calitatea filigranului.

Cea de-a treia etapă a procesului se referă la aparatul de procesare a hârtiei. Aparatele de procesare a hârtiei utilizate la realizarea bancnotelor diferă foarte mult de aparatele standard de procesare a hârtiei, deoarece în cadrul acestora are loc un singur proces – realizat cu ajutorul unui cilindru-matriță – care constă în introducerea pastei din lemn „rafinată” într-un vas care conține un cilindru-matriță, parțial scufundat, acoperit cu o plasă de sârmă. Cilindrul se rotește continuu și pe suprafața acestuia se formează un covoraș din fibre sub forma unui depozit de pastă din lemn pe măsură ce apa este filtrată prin sita care acoperă cilindrul. Covorașul din fibre este ulterior transferat în compartimentul principal al aparatului de procesare a hârtiei. Covorașul din fibre este o plasă de hârtie care oprește la suprafața cilindrului aproximativ 5% din solide (fibre și aditivi) din 95% apă. Plasa de hârtie este ulterior presată udă, uscată, lipită cu lipici chimic, uscată din nou și presată, după care este rulată – aceasta fiind ultima formă a hârtiei cu un conținut de 5% apă și 95% solide – pe rulouri care cântăresc până la 2,5 tone fiecare. În timpul procesului de prelucrare, pe substratul de hârtie sunt aplicați

diferiți aditivi chimici pentru a fi respectate specificațiile fizice și chimice riguroase privind bancnotele.

Ultima etapă a procesului constă în tăierea rulourilor de hârtie în coli pentru imprimare. Colile pentru bancnotele euro sunt împachetate în „topuri” (teancuri de 500 bucăți), respectându-se dimensiunea solicitată de imprimării pentru a cuprinde de la 24 până la 60 de bancnote pe coală. Având în vedere că greutatea hârtiei este de 85 de grame pe metru pătrat, greutatea unui teanc variază între 10 și 20 de kilograme, în funcție de mărimea reală.

În timpul procesului de producție sunt efectuate controale de calitate la cele mai înalte standarde atât în ceea ce privește produsele, cât și procesul, dat fiind faptul că hârtia bancnotelor este foarte sofisticată. Sunt folosite cele mai noi sisteme de prelucrare și inspecție computerizate pentru a se asigura respectarea acestor standarde de calitate.

Siguranța este cealaltă caracteristică esențială a hârtiei folosite la producerea bancnotelor euro. Filigranele, fibrele de siguranță, firele de siguranță și cernelurile speciale sunt câteva dintre elementele de siguranță incluse în hârtia bancnotelor pentru a îngreuna cât mai mult posibil falsificarea bancnotelor. Filigranele pot fi ușor percepute ca niște imagini fantomatice înăuntrul hârtiei în momentul în care bancnota este ținută la lumină. Sita care acoperă matrița cilindrică, folosită pentru a separa fibrele de pasta din lemn, are niște imagini embosate după un model regulat, care produc o variație în grosimea covorașului din fibre. În momentul în care hârtia se usucă, imaginea embosată pe sita matriței este reprodusă într-un fel unic.

Bancnotele euro au două feluri diferite de filigran care pot fi distinse de public. Cel dintâi ilustrează principalul motiv al bancnotei într-o imagine tridimensională și

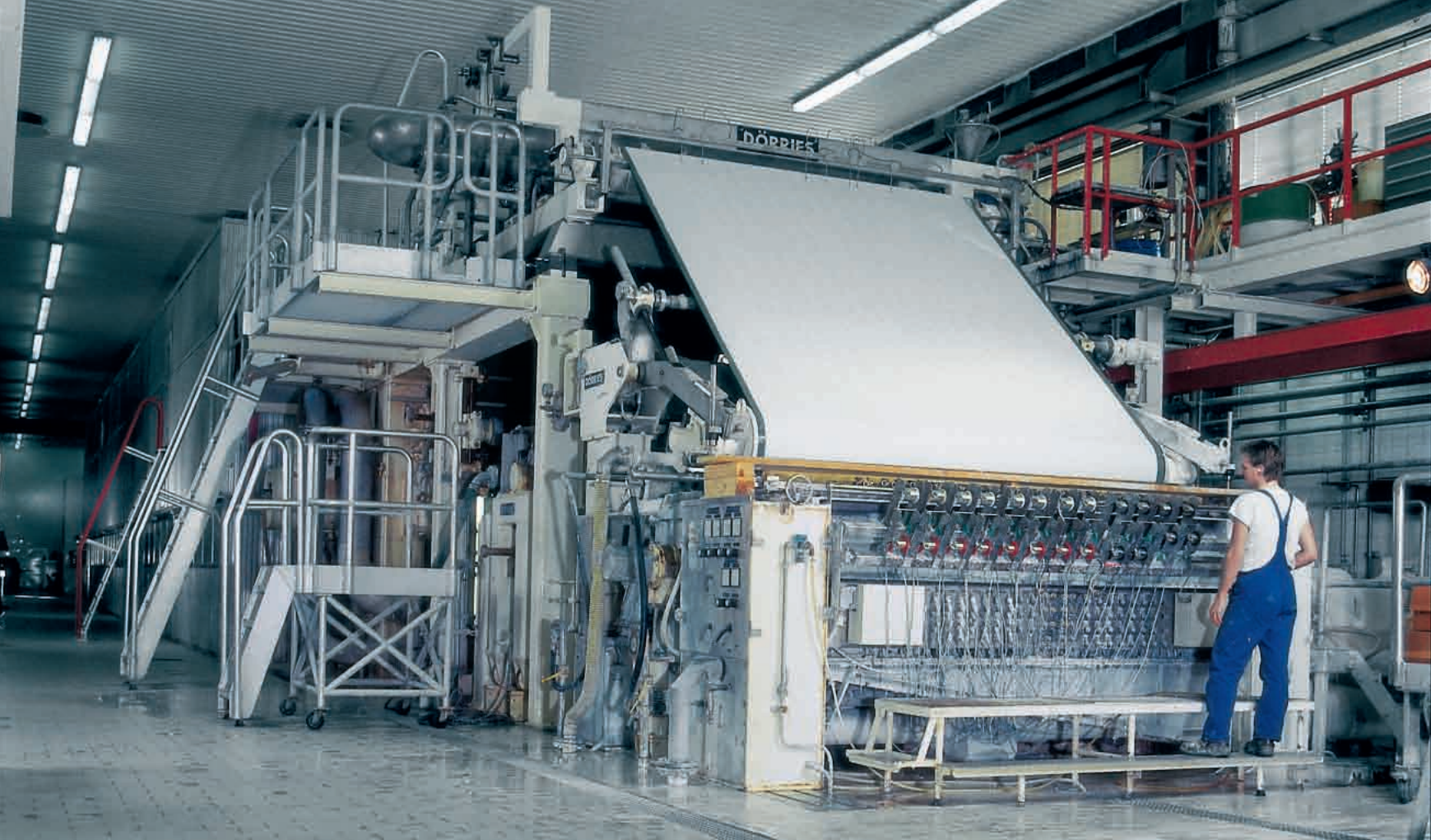

Fibre din bumbac după procesul de înălbire

cu mai multe nuanțe. Sub acest filigran se găsește al doilea filigran care indică valoarea nominală a bancnotei. Aceasta poate fi observată foarte distinct în momentul în care bancnota este ținută la lumină. Conceperea filigranelor este un proces artistic care s-a dezvoltat ca urmare a folosirii de imagini grafice computerizate și a prelucrării computerizate a acestora.

Alte două elemente de siguranță care sunt aplicate în cazul hârtiei folosite pentru bancnotele cu valoare mică – ca parte a procesului de fabricare a hârtiei – sunt holograma tip bandă și, pe revers, banda lucioasă. Procesul de aplicare a acestor elemente de siguranță nu este unul tipic de fabricare a hârtiei, dar, dată fiind eficiența mai mare a aplicării acestora pe utilaje de înfășurare de pe un rulou pe altul, înaintea tăierii rulourilor în coli, această operațiune este executată de obicei de către fabricanții de hârtie. Holograma tip bandă este presată la cald pe hârtie, în timp ce banda lucioasă este de obicei imprimată printr-o tehnică specială numită *silkscreen*.

© Deutsche Bundesbank

Utilaj de fabricare a hârtiei cu matriță cilindrică, care produce o plasă de hârtie.

IMPRIMAREA

În cazul bancnotelor euro se folosesc patru tehnici de imprimare: ofset, *intaglio*, *silkscreen* și *letterpress*. Aceste procese presupun folosirea a diferite tipuri de plăci sau forme și a unor cerneluri speciale.

Imprimarea bancnotelor cu valoare mare începe de obicei cu imprimarea ofset, care asigură tiparul pentru elementele grafice din fundalul bancnotei. Imprimarea ofset este o tehnică indirectă de imprimare, deoarece cernelurile nu sunt imprimate direct de pe placă pe hârtie, fiind în primul rând transferate de pe patru plăci de imprimare (fiecare fixată pe un cilindru de imprimare) pe o pătură din cauciuc folosită la imprimare. De aici, cernelurile sunt transferate pe hârtie. Configurația specială a aparatelor ofset folosite la imprimarea bancnotelor euro presupune imprimarea simultană atât

a aversului, cât și a reversului. Aceasta permite o aliniere exactă a imaginilor de pe avers și revers, care poate fi verificată privind numărul transparent (semnele incomplete de pe ambele părți care se combină și formează numărul care indică valoarea în momentul în care bancnota este ținută la lumină).

Imprimarea *intaglio* – un cuvânt italian care înseamnă „a tăia în adâncime” – conferă bancnotelor o senzație unică la atingere. Inițialele BCE în cinci variante lingvistice, numerele care indică valoarea și ferestrele și porțile pot fi simțite cu degetul. Aceste elemente care formează imaginile sunt gravate pe placa *intaglio*, formând niște adâncituri. Pornind de la o placă originală, de obicei confecționată din cupru, sunt realizate plăcile de imprimare cu ajutorul unei băi galvanice. Cerneala

Matrița-cilindru pentru producerea hârtiei folosite la bancnotele de 5 EUR, ilustrând imaginile embosate pentru filigrane.

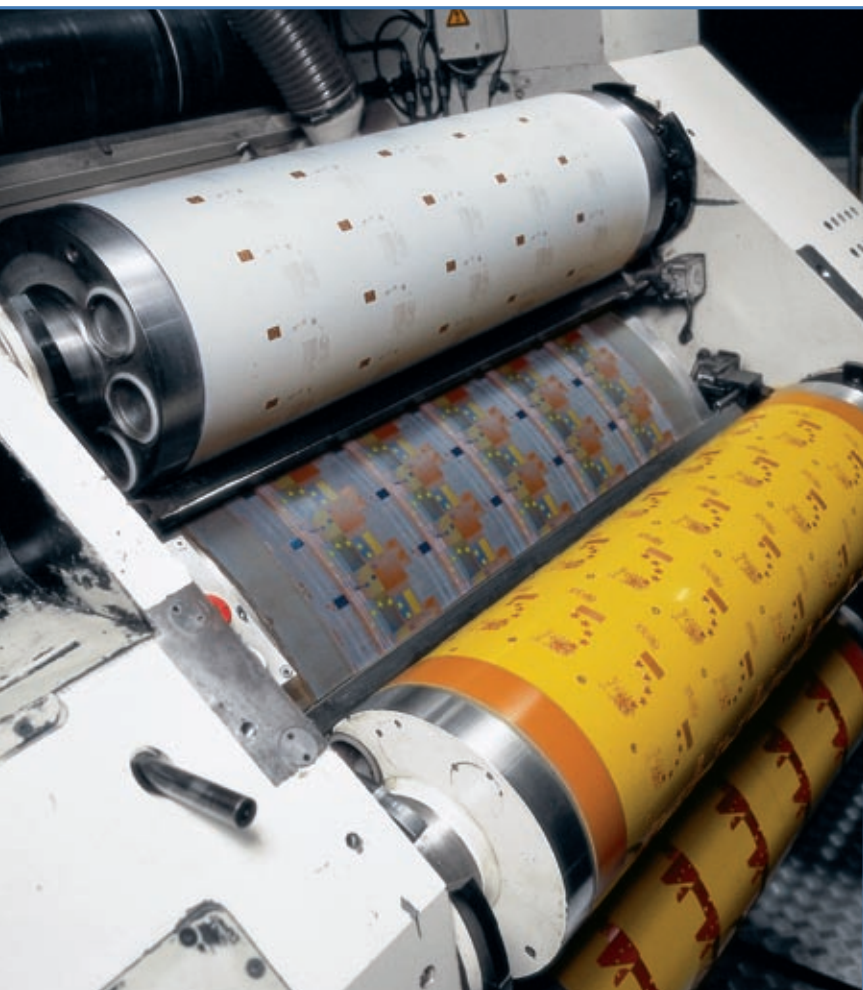
aplicată pe placa de imprimare umple zonele gravate, iar suprafața (zonele fără imagini) este curățată de cerneală cu ajutorul unui rulou care se învârtiște în sens invers. Acest rulou este curățat de cerneala reziduală cu dizolvanți și cu o lamă de răzuire. În timpul imprimării, cerneala este transferată pe hârtie de pe placa fixată pe cilindrul de imprimare. În timpul acestui proces, hârtia este comprimată în șanțul umplut cu cerneală, rezultatul constând în embosarea hârtiei și crearea unui strat de cerneală în relief pe bancnotă. Pentru a obține o anumită reliefare, este nevoie de o presiune foarte ridicată de imprimare de aproape 30 de tone.

După imprimarea *intaglio*, pe revers este imprimat un alt element de siguranță: cerneala care își schimbă culoarea, care este folosită la redarea numărului care indică valoarea pe bancnotele cu valori mari (în cazul bancnotelor cu valori mici, se aplică o bandă lucioasă cu ajutorul aceleiași tehnici de imprimare care este folosită în fabricile de hârtie). Ambele cerneluri sunt aplicate prin tehnica de imprimare *silkscreen*, care asigură peliculele dense de cerneală necesare pentru a obține toate efectele optice ale acestor elemente. După aceea, holograma tip rondelă este presată la cald pe hârtie (în cazul bancnotelor cu valori mici, se aplică o hologramă tip bandă continuă cu ajutorul unui proces asemănător).

Pentru acest proces se utilizează aparate care pot să dezvolte viteze de 8 000 de coli pe oră.

Ulterior, colile sunt numerotate cu ajutorul unei tehnici de imprimare *letterpress*. Acestea sunt introduse într-o presă de numerotat, în care, pe reversul bancnotelor, sunt aplicate numerele acestora cu ajutorul a două unități diferite de numerotare. După numerotare, colile sunt, în mod automat, tăiate sub formă de bancnote și împachetate. Colile sunt tăiate pe lungime și transversal și sunt strânse în pachete de 100 de bancnote, care sunt prinse în legături de câte zece pachete. Legăturile sunt ulterior împachetate la cald cu un film de plastic transparent care se strânge prin răcire.

Colile și calitatea imprimării sunt verificate în diferite etape ale procesului de producție. Aceste verificări sunt efectuate fie *online* (în timpul producției), fie *offline* (se ia o mostră din producție), dar și inopinat sau, în proporție de 100%, în funcție de parametrii care trebuie verificați. De exemplu, imprimăriile au introdus o verificare automată finală a calității bancnotelor lor cu ajutorul unor aparate de procesare de mare viteză la sfârșitul procesului de producție. Bancnotele necorespunzătoare sunt fie îndepărtate în mod automat și distruse ulterior, fie rupte imediat în bucăți cu ajutorul aparatului.

Cilindri-plăci de imprimare pentru imprimarea bancnotelor de 50 EUR și o pătură de cauciuc folosită la imprimarea pe o mașină ofset.

Cilindru-placă de imprimare pentru imprimarea bancnotelor de 50 EUR într-o mașină intaglio.

Mașină de imprimare silkscreen pentru aplicarea cernelii care își schimbă culoarea pe bancnotele de 50 EUR.

O presă de numerotat. Fiecare bancnotă are un număr și o serie unice.

GESTIONAREA PRODUCȚIEI DE MASĂ A BANCNOTELOR EURO

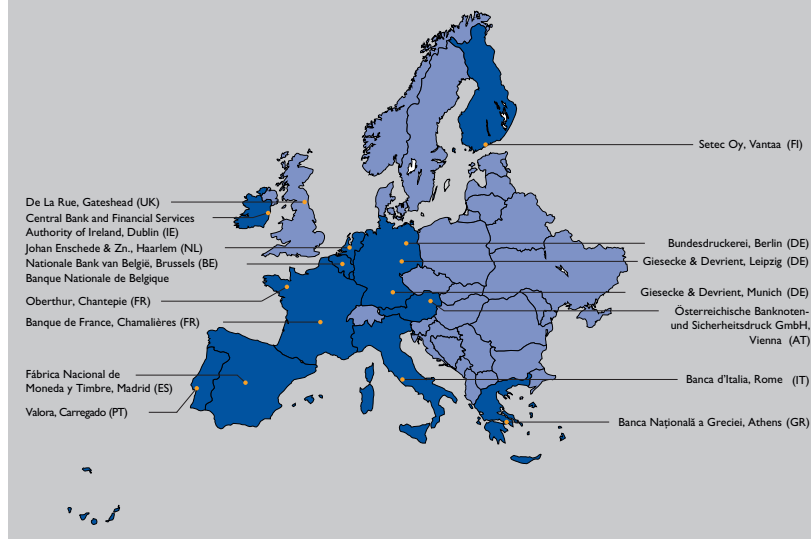
În anul 1996, Consiliul IME a hotărât ca toate imprimăriile din Uniunea Europeană care produc bancnote naționale să fie implicate în realizarea stocului inițial de bancnote euro. Această hotărâre a avut la bază necesitatea realizării unor volume uriașe de bancnote, având un termen-limită foarte strâns: stocuri suficiente de bancnote euro trebuiau să fie disponibile în 500 de sucursale ale BCN cu câteva luni înainte de introducerea numerarului euro la 1 ianuarie 2002 pentru a putea fi livrate la timp către băncile comerciale. Au fost luate în considerare două scenarii privind producerea de bancnote:

- în mod individual – conform acestuia, fiecare BCN este responsabilă pentru asigurarea necesarului de bancnote euro naționale. Cu alte cuvinte, fiecare cupiu este produs de către fiecare BCN; și
- în comun – conform acestuia, fiecare BCN produce numai un număr limitat de cupiuri, dar în așa fel încât să asigure necesarul de bancnote din aceste cupiuri în toată zona euro.

Teoretic, al doilea scenariu este mai eficient. Presupunând că toate bancnotele de 50 EUR ar fi produse de patru imprimării în loc de 15, producerea în comun ar asigura o mai mare uniformitate a bancnotelor și ar presupune o mai mică coordonare. Dar, aceste câștiguri la capitolul eficiență trebuiau contrabalansate pe fondul eforturilor și al costurilor de distribuire a numărului uriaș de bancnote necesare pentru lansare.

TIPĂRIREA BANCNOTELOR

Localizarea imprimărilor responsabile cu producția bancnotelor euro

Hartă indicând locurile în care a fost tipărit volumul inițial de bancnote euro.

Una dintre dificultățile pe care le presupunea al doilea scenariu a constat în faptul că nu putea fi pus în practică înainte de aflarea țărilor care adoptă euro. Dar imprimăriile trebuiau să comande unele aparate de imprimare înainte de luarea acestei decizii. Din fericire, proiectul bancnotelor-test și emisiunea zero ulterioară au demonstrat că nu exista niciun motiv de natură tehnică pentru care să se recurgă obligatoriu la producerea în comun a bancnotelor. De aceea, s-a hotărât imprimarea volumului inițial de bancnote în mod individual.

Bineînțeles, băncile centrale naționale puteau stabili acorduri bilaterale între ele pentru producerea în comun a bancnotelor. Acest lucru s-a dovedit a fi util, în mod special, pentru producerea unor volume mici de bancnote de mare valoare, cum ar fi cele de 200 EUR și 500 EUR. În cazul câtorva țări mai mici, s-a dovedit a fi mai eficient să nu producă aceste bancnote, ci să comande o parte din volumul de producție al țărilor mai mari și să beneficieze de avantajele oferite de economiile importante.

Deși responsabilă cu coordonarea întregului proiect a fost BCE, fiecare bancă centrală națională a trebuit să-și procure bancnotele de la imprimăria care i-a fost desemnată. În consecință, nu a existat o producție organizată la centru. În schimb, au existat în total nu mai puțin de 70 de combinații la nivel de bancă centrală/imprimerii/cupiuri pentru producerea de bancnote în anul 2001.

Startul pentru producerea pe scară largă a hârtiei folosite la realizarea bancnotelor a fost dat la începutul anului 1999, iar imprimarea a început în vara aceluiași an în Belgia, Franța, Germania, Italia, Țările de Jos și Spania, fiind extinsă în mod treptat și la alte imprimării în lunile care au urmat. Primele imprimării care au început producerea de bancnote din fiecare cupiu au produs și bancnote de referință. După aprobarea acestora de către BCE, toate imprimăriile au trebuit să producă bancnote la același standard. Unele imprimării au continuat să producă bancnote naționale și au început mai târziu producerea de bancnote euro. Grecia a început imprimarea de bancnote euro la sfârșitul anului 2000, dat fiind faptul că nu a devenit țară membră a zonei euro decât în anul 2001.

Spre sfârșitul lotului de producție care a pregătit lansarea euro, capacitatea totală de producție necesară era de un miliard de bancnote pe lună, ceea ce însemna 33 de milioane de bancnote pe zi, 1 400 000 pe oră, 23 000 pe minut sau aproximativ 400 pe secundă. Unele imprimării au lucrat zi și noapte, în trei schimburi, precum și în zilele de sâmbătă legală. Un număr total de 15 imprimării a produs bancnote euro pentru lansarea noii monede: trei din Germania, două din Franța și una din fiecare dintre celelalte țări din zona euro, cu excepția Luxemburgului. Una dintre imprimării se afla pe teritoriul Marii Britanii (în afara zonei euro).

Mașină de imprimare de tip ofset.

NOTĂ PRIVIND SĂNĂTATEA

Cele șapte bancnote euro, precum și materialele de producție provenind din toate sursele au fost testate potrivit celor mai riguroase regulamente europene referitoare la sănătate și siguranță. Aceste teste, care au avut la bază standardul ISO 10993, au fost efectuate de Organizația pentru cercetare științifică aplicată din Țările de Jos (Netherlands Organisation for Applied Scientific Research) și au confirmat faptul că bancnotele euro nu provoacă nicio problemă de sănătate în condiții normale de folosire.

€-day

CAPITOLUL 4

INTRODUCEREA FIZICĂ A EURO

ESTIMAREA VOLUMULUI DE BANCNOTE PENTRU IMPRIMARE

Băncile centrale naționale (BCN) au efectuat estimări referitoare la necesarul de bancnote euro pentru momentul lansării și pentru restul anului 2002. Prima estimare a cererii potențiale a avut loc în anul 1998, dar a fost actualizată în fiecare an, iar volumele de producție planificate au fost modificate corespunzător. În lunile care au precedat momentul introducerii bancnotelor euro, băncile comerciale au avansat solicitări cu privire la livrarea unui volum de bancnote cu valoare mică peste așteptările inițiale și aceste cereri au fost îndeplinite.

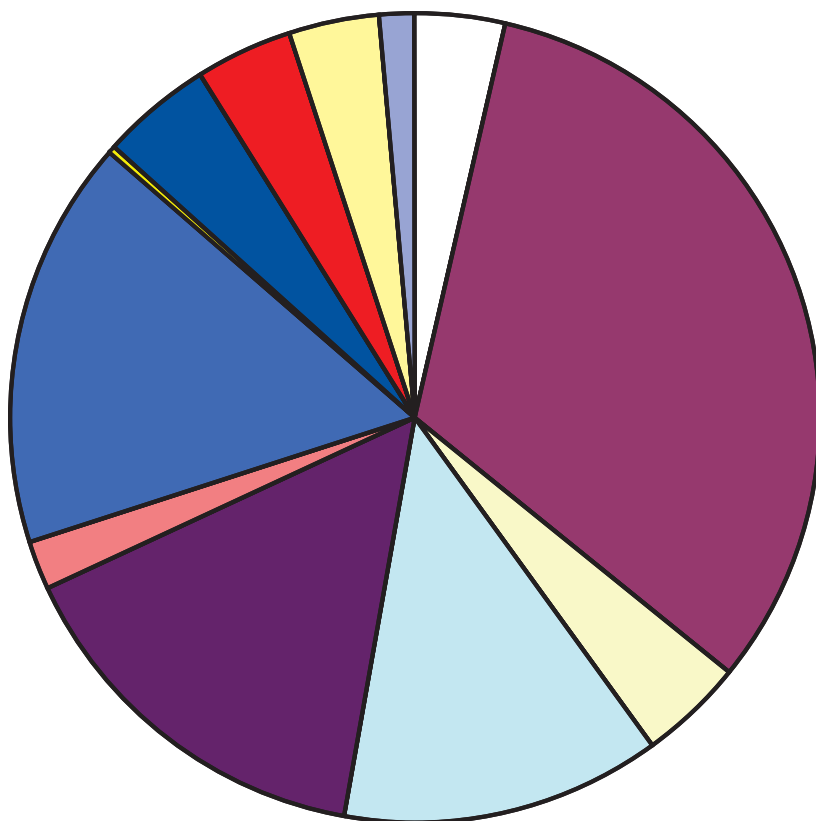
Șarja inițială de bancnote a constat în „stocurile pentru lansare“, care urmau să înlocuiască bancnotele naționale aflate în circulație înaintea momentului introducerii bancnotelor euro, precum și în „stocurile logistice“, cu rolul de a asigura furnizarea continuă de bancnote pe parcursul anului. BCN s-au confruntat cu dificultăți în ceea ce privește estimarea cererii pentru fiecare cupiu, deoarece valorile bancnotelor naționale se deosebeau de valorile bancnotelor euro. A fost nevoie de o evaluare atentă a efectelor posibile ale înlocuirii unora dintre cupiurile bancnotelor naționale cu monedele euro și ale introducerii bancnotelor euro cu valori mari.

În ultimă instanță, trebuia să se țină seama de cererea formulată de țările din afara zonei euro. Ca un caz particular, marca germană era foarte mult utilizată în afara Germaniei, cu precădere în țări din Europa Centrală și de Est. În ceea ce privește valoarea, s-a estimat că aproximativ o treime din bancnotele germane (reprezentând echivalentul a 32-45 de miliarde EUR) se utiliza în afara Germaniei. Era imposibil de cuantificat ce proporție din această valoare urma să fie convertită în euro și în ce măsură urmau să fie preschimbate aceste bancnote de către celelalte state din zona euro care aveau graniță comună cu țări din Europa răsăriteană.

În anul 2001, volumul inițial de producție a fost stabilit la 14,9 miliarde de bancnote (cu o valoare de peste 633 de miliarde EUR), din care 9 până la 10 miliarde urmau să fie stocurile pentru lansare, care înlocuiau bancnotele naționale aflate în circulație, iar circa 5 miliarde de bancnote urmau să constituie stocurile logistice. Estimarea cu privire la stocurile pentru lansare a fost generată de bancnotele naționale în circulație (11,7 miliarde de bancnote la finele anului 2000), deși s-a dovedit ulterior că un număr mai redus de bancnote ar fi fost suficient. La un an de la introducerea euro se aflau în circulație 8,2 miliarde de bancnote euro. Până la sfârșitul anului 2006, acest nivel a crescut până la 11,3 miliarde.

Pe lângă stocurile pentru lansare și cele logistice, Consiliul guvernatorilor BCE a hotărât, la începutul anului 2001, înființarea unui „stoc central de rezerve“ (SCR) de bancnote euro cu titlu de rezervă în eventualitatea apariției unor probleme legate de producție, a unor deficite de ordin cantitativ sau calitativ și/sau a unor creșteri dramatice ale cererii vizând anumite cupiuri. SCR cuprindea 1,9 miliarde de bancnote (cupiurile utilizate cel mai frecvent la efectuarea plăților, respectiv 5 EUR, 10 EUR, 20 EUR, 50 EUR și 100 EUR). Acestea au fost produse de un consorțiu de tipografii europene care mai dispuneau încă de o serie de capacități neutilizate. BCE a emis comanda respectivă și a achiziționat bancnotele. BCN care aveau nevoie de bancnote de la SCR au trebuit să le cumpere de la BCE. Un procent de circa 30% din acest stoc anterior a fost utilizat și pe durata introducerii fizice a euro. Restul SCR a fost în întregime transferat la Stocul strategic al Eurosistemului.

TOTAL 100%

Pondereea fiecărei bănci centrale naționale în volumul inițial de producție

Bancnote euro ambalate în folie, depozitate la Banco de España din Madrid.

CIRCULAȚIA BANCNOTELOR ȘI STOCURILE DE BANCNOTE

Despre bancnote (și monede) se poate afirma că se află „în circulație” după ce acestea au fost emise de către băncile centrale naționale (BCN), fiind destinate de obicei băncilor comerciale. Valoarea circulației acestora scade când bancnotele sunt returnate unei BCN. Termenul „bancnote în circulație” se referă la numărul bancnotelor emise din care se scade numărul bancnotelor returnate. De asemenea, bancnotele se află „în circulație” în situația în care nu sunt utilizate pentru efectuarea plăților, dar se află în depozite bancare sau în pușculițe.

BCN stochează atât bancnotele utilizate, cât și pe cele noi. După ce sunt verificate pentru a vedea dacă acestea corespund din punct de vedere fizic, dar și din punct de vedere al autenticității, bancnotele folosite sunt repuse în circuit. Bancnotele necorespunzătoare sunt distruse, iar falsurile sunt semnalate organelor de poliție. Eurosistemul deține două categorii de stocuri de bancnote, respectiv cele logistice și cele strategice.

Stocurile logistice sunt stocurile operaționale ale BCN care satisfac cererea de bancnote în situații de normalitate, inclusiv pe durata perioadelor de vârf.

Acestea sunt constituite pentru:

- înlocuirea bancnotelor necorespunzătoare returnate din circulație;
- satisfacerea unei creșteri preconizate a bancnotelor în circulație;
- soluționarea fluctuațiilor sezoniere la nivelul cererii;
- optimizarea transportului bancnotelor între sucursalele BCN.

Cu cât este mai extinsă rețeaua teritorială a unei BCN, cu atât este mai multă nevoie de stocuri, întrucât fiecare sucursală trebuie să satisfacă cererea potențială referitoare la totalitatea cupiurilor în orice moment.

De-a lungul timpului pot apărea o serie de dezechilibre (excedente sau deficite) la nivelul stocurilor logistice ale unei BCN, datorită persoanelor care călătoresc dintr-un stat membru al zonei euro în altul și care au asupra lor bancnote euro. În cazul în care o BCN resimte lipsa unui anumit cupiu, aceasta va apela la stocul strategic al Eurosistemului în situația în care stocurile logistice excedentare ale celorlalte BCN sunt insuficiente.

Escortă armată însoțind un transport de numerar
euro la imprimăria de la Carregado, Portugalia.

PLANUL DE ADMINISTRARE A STOCURILOR PENTRU INTRODUCEREA EURO

Ca urmare a revizuirii periodice de către BCN a planurilor de producție a bancnotelor și a înființării SCR, s-a emis ipoteza conform căreia Eurosistemul dispunea de stocuri suficiente de bancnote euro anterior momentului introducerii fizice a euro. Dar în lunile premergătoare acestui moment, din cauza volumelor foarte mari de bancnote euro cu valori scăzute furnizate băncilor comerciale, au apărut o serie de temeri în legătură cu măsura în care stocurile aflate la dispoziția BCN ar fi suficiente pentru satisfacerea cererii la începutul anului 2002. Această ipoteză s-a verificat îndeosebi în cazul bancnotei de 5 EUR. Din acest motiv, Eurosistemul a stabilit un sistem de administrare a stocurilor în vederea reducerii la minimum a riscului apariției unor situații de criză la nivel regional.

Acest sistem a permis BCN care se confruntau cu o lipsă iminentă de bancnote să aibă acces rapid la SCR. În plus, toate BCN s-au angajat să se sprijine reciproc prin punerea la dispoziție a volumelor excedentare de bancnote. În cazul în care o BCN se confruntă cu o situație de criză, aceasta trebuie mai întâi să apeleze la SCR. Dacă acesta nu are posibilitatea de a soluționa solicitarea adresată, celelalte BCN trebuie să dispună efectuarea unor transferuri de urgență ale volumelor excedentare aflate în stocurile logistice ale acestora.

În acest scop, BCN și-au actualizat previziunile în cursul lunii decembrie 2001 cu privire la cantitățile maxime necesare până la sfârșitul lunii februarie 2002 și au furnizat BCE informații detaliate legate de nivelul stocurilor de bancnote care le era necesar în vederea asigurării fluenței procesului de furnizare a bancnotelor. Aceste informații, precum și situațiile actualizate zilnic referitoare la numărul bancnotelor lansate în circulație la data de 1 ianuarie 2002, au permis BCE să monitorizeze evoluțiile la nivelul cererii și ofertei de bancnote euro pe durata perioadei în care a avut loc introducerea fizică a acestei monede.

În intervalul noiembrie 2001 - ianuarie 2002, câteva BCN au solicitat SCR peste 500 de milioane de bancnote având cupiurile de 5 și 10 EUR. Dar cea mai mare parte a acestor bancnote nu a fost emisă efectiv pe durata perioadei de introducere a euro, întrucât cantitățile furnizate inițial băncilor s-au dovedit a fi suficiente pentru satisfacerea în cea mai mare măsură a solicitărilor, iar în primele săptămâni ale lunii ianuarie 2002 s-a efectuat un volum redus de transferuri de bancnote de la BCN către bănci. Cu toate acestea, sistemul de administrare a stocurilor a contribuit la preîntâmpinarea unor episoade de criză și a facilitat menținerea acestui sistem chiar și după momentul introducerii fizice a euro.

Alimentarea unui supermarket din Austria cu numerar euro către sfârșitul anului 2001.

DISTRIBUIREA ANTICIPATĂ A BANCNOTELEOR ȘI MONEDELOR

În ultimele patru luni ale anului 2001, când bancnotele și monedele naționale se mai aflau în circulație, agenții economici din întreaga zonă euro, cu precădere băncile și magazinele, au acumulat stocuri de bancnote și monede euro în două etape, cunoscute sub denumirea de *frontloading* (alimentare anticipată) și *sub-frontloading* (alimentare anticipată secundară). Într-o primă etapă, BCN au furnizat bancnote și monede băncilor comerciale care, la rândul lor, au distribuit numerarul magazinelor, sucursalelor bancare etc. Noua serie de numerar nu dobândise încă statutul de monedă oficială, astfel că circulația acesteia era interzisă. Dar alimentarea anticipată și alimentarea anticipată secundară au asigurat condițiile necesare pentru ca bancnotele și monedele să fie în mare măsură disponibile cu mult înaintea datei de 1 ianuarie 2002 și ca firmele care asigurau transportul numerarului să utilizeze mai eficient cele 7 600 de vehicule, fără a se afecta fluxul de furnizare a numerarului către sfârșitul anului 2001. Au mai existat și alți beneficiari ai distribuiri anticipate de numerar:

- băncile au procedat la alimentarea cu bancnote euro a celor 200 000 de aparate de distribuire a numerarului;
- comercianții cu amănuntul și-au pregătit registrele de casă;
- băncile și operatorii de aparate de distribuire automată a produselor au alimentat dispozitivele cu euro.

O penurie de bancnote și monede noi în primele zile ale anului 2002 nu numai că ar fi însemnat publicitate negativă la adresa noii monede, dar ar fi condus și la prelungirea circulației în paralel a monedelor naționale și a euro, perioadă care era limitată la cel mult opt săptămâni. Numai livrările de numerar efectuate la timp și în cantități suficiente puteau să asigure introducerea fără sincope a euro și astfel să mențină și să consolideze încrederea în noua monedă atât a publicului, cât și a piețelor financiare. În privința volumului, aproximativ 80% din cererea inițială de bancnote și 97% din solicitările totale de monede (inclusiv primele seturi de monede) destinate introducerii fizice a euro au fost livrate înainte de sfârșitul anului 2001.

Client achiziționând un prim set de monede euro la o bancă din Paris.

Date fiind împrejurările diferite – dimensiunea fiecărei țări din zona euro, economia acesteia, infrastructura de furnizare a numerarului și scenariul național de introducere a euro – fiecare BCN a început alimentarea anticipată și alimentarea anticipată secundară la momente diferite. Perioada maximă a fost de patru luni, începând cu data de 1 septembrie 2001. Devansarea acestui moment nu era justificată din punct de vedere logistic și ar fi condus la creșterea atât a riscului de siguranță aferent întregului proces, cât și a riscului de circulație prematură a numerarului euro. Au existat mai multe situații în care programele de alimentare cu numerar au fost diferite față de cele de alimentare cu monede. În general, monedele au fost furnizate mai devreme, pentru că povara logistică a transportului monedelor o depășea pe cea aferentă bancnotelor, iar valoarea nominală a acestora și, implicit, riscul de siguranță erau mai mici.

Băncile și comercianții cu amănuntul care au primit numerarul erau obligați, din punct de vedere juridic și contractual, de BCN furnizoare să nu îl transmită clienților anterior datei de 1 ianuarie 2002. Introducerea prematură în circulație a bancnotelor și monedelor euro ar fi dus la blocarea planurilor și ar fi creat confuzie. A trebuit ca băncile să contracteze asigurări pentru acoperirea riscului de distrugere, furt sau

tâlhărie, precum și a riscului de utilizare prematură de către public a numerarului provenit din alimentarea anticipată. Bancnotele euro furnizate băncilor au rămas în proprietatea băncilor centrale până la ora 00:00 a datei de 1 ianuarie 2002 din fiecare țară. Ca o alternativă, în situația în care planurile de păstrare a dreptului de proprietate nu erau fezabile sau executorii în conformitate cu legislația națională, bancnotele euro provenind din alimentarea anticipată trebuiau asigurate cu garanții.

Spre deosebire de bănci, magazine și alte instituții, publicul nu putea intra în posesia bancnotelor și monedelor euro înainte de lansarea oficială a acestora, cu o singură excepție importantă: în cea de-a doua parte a lunii decembrie 2001, se puteau achiziționa primele seturi de monede atât de la bănci, cât și direct de la BCN. Primele seturi de monede conțineau sume mici, cu valori cuprinse între 3,88 EUR (echivalentul a 23 de mărci finlandeze) și 15,25 EUR (echivalentul a 100 de franci francezi). Scopul acestui demers a fost familiarizarea publicului cu noile monede și facilitarea procesului de introducere fizică a euro. Se preconiza ca populația să utilizeze monedele euro la efectuarea plăților, în primele zile ale anului 2002, astfel încât comercianții cu amănuntul să dispună de mai mult mărunțiș.

Măsuri speciale de securitate pentru un transport de euro care pornește de la o sucursală a Banca d'Italia, în apropierea Romei.

În cadrul campaniilor de popularizare, BCN au recomandat ca monedele euro din aceste prime seturi să fie mai degrabă cheltuite decât colecționate, dar, inevitabil, populația a preferat să le păstreze ca amintire a evenimentului cu conotații istorice, astfel că a existat un grad de reticență față de utilizarea acestora la efectuarea de plăți. Aceste prime seturi de monede au fost confecționate în cantități mici și, în unele țări, s-au epuizat în 48 de ore.

Dar de ce erau dispuse băncile să acumuleze stocuri substanțiale de bancnote și monede euro cu mult timp înainte de data lansării acestei monede? Numerarul nu este purtător de dobândă și conduce la suportarea de către bănci a costurilor de lichiditate. Aceste cheltuieli suplimentare trebuiau eliminate. În vederea stimulării băncilor să accepte transporturile anticipate de bancnote și monede, s-a căzut de acord asupra unui model de debit. Acesta trebuia:

- să reflecte deținerile suplimentare de numerar euro ale băncilor;
- să poată fi implementat de o manieră simplă și facilă;
- să nu se interpună în relația dintre bănci și clienții acestora.

Conform „modelului de debitare liniară“, numerarul nu era înregistrat ca debit al băncii respective imediat, ci numai o treime din valoarea nominală se înregistra sub formă de debit al băncilor pe 2, 23 și respectiv 30 ianuarie 2002. Aceste date au ținut seama de operațiunile principale de refinanțare, atunci când BCE furniza (și furnizează) lichiditate băncilor comerciale, la începutul anului 2002. Consiliul guvernatorilor BCE a fost de acord cu faptul că modelul de debit trebuie să rămână singurul instrument la nivelul Eurosistemului care să poată elimina costurile suportate de cei implicați în procesul de introducere fizică a euro. La nivel național însă, a fost posibilă statuarea unor excepții specifice și restrictive, cu condiția ca măsurile preconizate să faciliteze introducerea euro. De exemplu, unele BCN ofereau stimulente financiare băncilor care acceptau transporturi anticipate de bancnote cu valori scăzute sau care returnau din timp numerarul exprimat în moneda națională.

Având în vedere că un număr substanțial de bancnote emise de BCN se aflau în circulație în afara zonei euro, au fost efectuate livrări anticipate de numerar și către țările respective, dar într-un volum mai redus. O orientare emisă de BCE a reglementat distribuirea numerarului către băncile comerciale din afara zonei euro de către băncile situate în interiorul zonei euro începând cu data

Gărzi înarmate protejează un camion cu numerar euro care coboară de pe un feribot în Grecia.

de 1 decembrie 2001. Astfel, a fost acordată permisiunea băncilor de a distribui bancnote euro sucursalelor și centralelor acestora situate în afara zonei euro. În plus, băncile au putut trimite numerarul către filialele acestora, precum și altor bănci ale căror centrale și/sau rețele teritoriale erau situate în afara zonei euro.

O altă orientare a BCE extinde posibilitatea efectuării unor livrări anticipate de bancnote euro în afara zonei euro. Băncile din afara zonei euro specializate în distribuirea cu ridicata a bancnotelor au putut primi numerar de la BCN, pe care ulterior l-au trimis băncilor-client aflate în afara zonei euro. În plus, BCN din afara zonei euro au putut primi bancnote euro, pe care le-au trimis băncilor aflate în raza de operațiuni a acestora. Cu toate acestea, nu s-a permis furnizarea de numerar comercianților cu amănuntul.

Distribuirea de bancnote euro către orice punct din afara zonei euro a fost permisă numai începând cu data de 1 decembrie 2001. În ceea ce privește valoarea, au fost furnizate 4,1 miliarde EUR instituțiilor de credit specializate și BCN din afara zonei euro. Bundesbank, banca centrală a Germaniei, a coordonat procesul de distribuție a numerarului euro în proporție de 78%, iar Banque de France, banca centrală a Franței, în proporție de 12%. Europa de Est, inclusiv zona occidentală a

Balcanilor și Turcia (unde circulația în paralel a mărcii germane era destul de răspândită), a beneficiat de peste jumătate din numărul total al bancnotelor trimise în afara zonei euro. De asemenea, cantități importante au fost transportate spre Africa de Nord și la bănci internaționale de prestigiu din, spre exemplu, Elveția și Marea Britanie.

ALIMENTAREA ANTICIPATĂ ȘI ALIMENTAREA ANTICIPATĂ SECUNDARĂ

Sub denumirea de „alimentare anticipată“ a fost cunoscut procesul de furnizare fizică a bancnotelor și monedelor euro de la BCN la băncile comerciale sau la agenții autorizate ai acestora (societățile de transport numerar) în perioada 1 septembrie – 31 decembrie 2001. Transferul bancnotelor și monedelor euro ulterior datei de 1 septembrie 2001 către terți, respectiv magazine, restaurante, precum și producători și proprietari ai aparatelor de distribuție automată a produselor, a purtat denumirea de „alimentare anticipată secundară“. Utilizarea acestor două instrumente, inclusiv modelul de debit aferent sumelor transportate în cadrul proceselor de alimentare anticipată și alimentare anticipată secundară, a fost reglementată prin orientările emise de BCE.

FACILITAREA INTRODUCERII NUMERARULUI LA NIVELUL COMERCIANȚILOR CU AMĂNUNTUL

Mulți dintre comercianții cu amănuntul au fost preocupați de faptul că ar fi trebuit să dețină cantități mari de monede în primele zile ale anului 2002, dat fiind că magazinele urmau să devină principalul canal de distribuție pentru noile monede (în timp ce majoritatea bancnotelor ar fi fost puse în circulație prin intermediul aparatelor de distribuire a numerarului). Lansarea primelor seturi de monede a fost orientată către diminuarea acestor preocupări și, din același motiv, băncile erau stimulate să-și alimenteze aparatele în special cu bancnote de valoare mică. De asemenea, organismelor guvernamentale le-au fost adresate solicitări de efectuare a plăților legate de sistemul de asigurări sociale (care sunt adeseori achitate în numerar) în bancnote de valoare mică.

Și publicul a primit solicitări de a se implica în derularea procesului de alimentare cu numerar. În cadrul campaniei de informare asupra introducerii euro în anul 2002, publicului i s-a recomandat reducerea la minimum a plăților mixte, respectiv exprimate atât în monedă națională, cât și în euro; începerea utilizării bancnotelor și monedelor euro cât mai curând posibil; oferirea sumei exacte la plată ori de câte ori este posibil.

PUNEREA ÎN CIRCULAȚIE A NUMERARULUI EURO

În primele zile ale anului 2002, cantitatea totală a bancnotelor în circulație a întrecut așteptările. Comparând bancnotele puse în circulație cu apa care umple o cadă de baie, se poate afirma că aceasta din urmă a devenit tot mai plină, mult mai plină decât se anticipase. Aceasta s-a datorat ritmului rapid al fluxului de numerar al „robinetului de euro“, care a putut fi deschis larg, grație volumelor semnificative de numerar livrate anterior momentului de introducere a bancnotelor și monedelor euro. Dar „canalul de scurgere“ pentru bancnotele naționale a avut o capacitate mult mai limitată, ceea ce a făcut ca procesul de retragere din circulație a monedelor naționale să fie mult mai lent.

Pe durata procesului de introducere a noii monede, BCE a monitorizat zilnic volumul bancnotelor și monedelor

euro emise și volumul de monedă națională retrasă din circulație. Graficul de la pagina 63 indică numărul total al bancnotelor în circulație după momentul lansării numerarului în euro. Întrucât toate bancnotele furnizate în cadrul procesului de alimentare anticipată au fost înregistrate ca fiind „în circulație“, valoarea bancnotelor puse în circulație la data de 1 ianuarie 2002 s-a ridicat la 403 miliarde EUR, depășind cu 6% valoarea consemnată cu un an în urmă.

Numărul total al bancnotelor în circulație s-a restrâns de la o zi la alta, întrucât volumul de monedă națională retrasă a depășit invariabil volumul de bancnote euro emise. La 28 februarie 2002, pentru prima dată, au fost emise mai multe bancnote euro decât moneda națională retrasă. În ziua respectivă, valoarea totală a bancnotelor în circulație s-a cifrat la 285,1 miliarde EUR, cu circa o pătrime mai redusă decât cea înregistrată la 28 februarie 2001.

La începutul perioadei de introducere a euro, cererea de bancnote cu valoarea de 5 EUR și 10 EUR a fost deosebit de mare, deoarece Eurosistemul solicitase băncilor să distribuie îndeosebi bancnote cu valori scăzute. După câteva zile, circulația acestor bancnote a scăzut rapid – cu peste 30% pentru bancnotele cu valoarea de 5 EUR și cu aproximativ 20% pentru bancnotele cu valoarea de 10 EUR în decurs de o lună. În schimb, cererea de bancnote cu valori mari a sporit constant, fapt reflectat de valoarea medie a unei bancnote euro în circulație, care s-a majorat de la 28 EUR în ianuarie 2002 până la 44 EUR la sfârșitul anului. În luna decembrie 2006, valoarea medie a unei bancnote euro în circulație s-a cifrat la 55 EUR.

Ponderea plăților în numerar în valoarea totală a plăților efectuate a crescut în majoritatea țărilor din zona euro în primele două săptămâni ale lunii ianuarie, deoarece populația și-a epuizat rezervele de monedă națională și s-a familiarizat cu euro. Situația a început să se normalizeze din a doua jumătate a lunii ianuarie. Astfel, ponderea plăților în euro în valoarea totală a plăților efectuate în numerar s-a situat în medie la 75% pe 7 ianuarie și a depășit 90% la mijlocul lunii.

1 ianuarie 2002, puțin după miezul nopții; câteva bancnote euro noi sunt analizate cu atenție la Maastricht.

RETRAGEREA NUMERARULUI ÎN MONEDĂ NAȚIONALĂ

Cea mai mare parte a autorităților naționale a efectuat cu mult timp înainte demersuri în vederea reducerii volumului de muncă al băncilor, al comercianților cu amănuntul și al societăților de transport numerar pe parcursul perioadei de introducere a euro, recomandând publicului să depună efectivele în monedă națională la bănci cu mult înaintea datei de 1 ianuarie 2002. În plus, societățile de binefacere au organizat manifestări, îndemnând populația să doneze „vechile” monede. Circulația totală a monedelor naționale a consemnat o valoare mai redusă cu 9% în anul 2001: de la 17,9 miliarde EUR la finele anului 2000 la 16,3 miliarde EUR la finele anului 2001. În ceea ce privește volumul acestora, la finele anului 2001 se aflau încă în circulație 107,5 miliarde de monede naționale, un volum de două ori mai mare decât volumul total de monede fabricate pentru introducerea euro.

Această discrepanță poate fi explicată prin comportamentul de teaurizare al unor utilizatori de monedă. De obicei, monedele cu valori mici sunt acumulate adeseori pe perioade îndelungate de timp (de exemplu în pușculiță) și astfel dispar din circulație. De altfel, aceste monede ajung în cele din urmă să fie păstrate de colecționari cărora le este indiferentă valoarea totală deținută. Mărunțișul respectiv este utilizat numai într-o măsură limitată pentru onorarea plăților, iar restul primit nu este neapărat cheltuit pentru efectuarea altor cumpărături. În plus, băncile comerciale nu preschimbă monedele pe care turiștii le aduc cu ei în urma călătoriilor efectuate în străinătate, astfel că și acestea sunt „pierdute”. Teaurizarea de monedă și pierderile fac necesară punerea constantă în circulație a monedelor noi, ceea ce conduce la sporirea numerarului în circulație.

În ceea ce privește valoarea, aproximativ o treime din valoarea totală a monedelor naționale a fost retrasă din circulație până la data de 28 februarie 2002, astfel că valoarea bancnotelor în circulație s-a diminuat de la 16,3 miliarde EUR la 11,3 miliarde EUR.

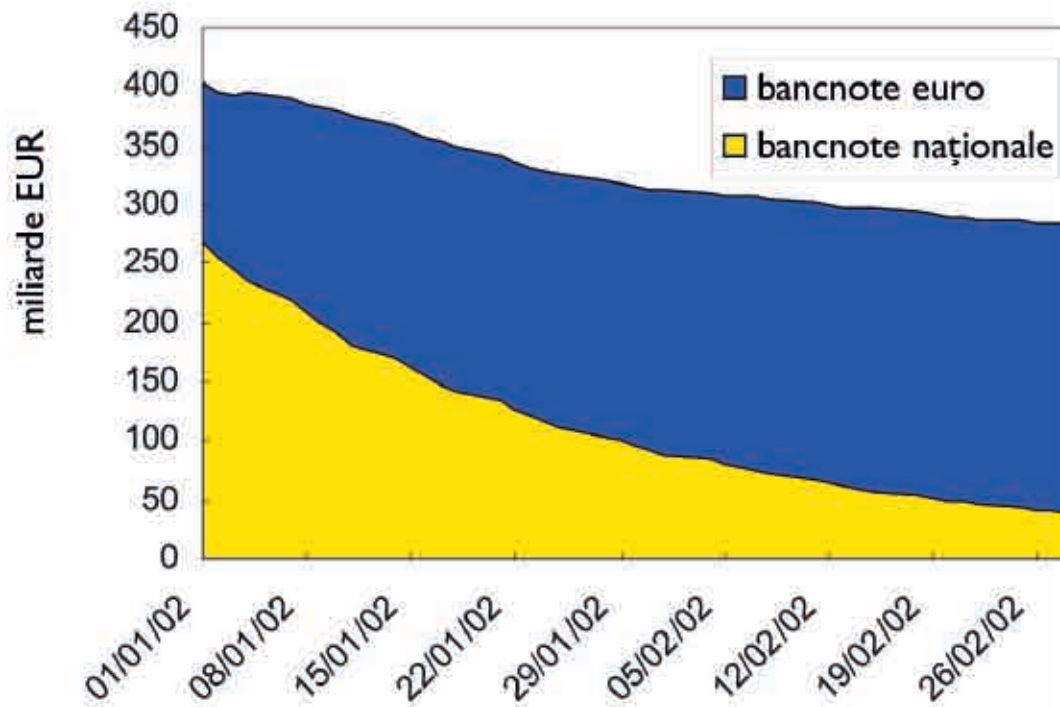
În anul 2001, valoarea bancnotelor naționale în circulație a scăzut cu circa o treime, până la 270 de miliarde EUR. Ritmul acestei reduceri s-a accentuat ulterior datei de 2 ianuarie 2002. Returnările zilnice la BCN s-au situat la circa 4-6% din valoarea bancnotelor naționale aflate încă în circulație. La sfârșitul lunii februarie 2002, valoarea acestora a atins 53,8 miliarde EUR, iar până la finele anului 95,1% din valoarea totală a bancnotelor naționale în circulație s-au întors în visteria BCN.

Ținând seama de faptul că vechile bancnote naționale mai pot fi preschimbate în euro de către BCN care le-au emis pe o perioadă îndelungată sau chiar nelimitată, volumele reziduale vor rămâne „în circulație”. Se pare că o parte dintre aceste bancnote și monede au fost păstrate din motive sentimentale sau ca obiecte de colecție.

În vederea diminuării riscului de furt, o serie de țări ca Belgia, Franța, Italia, Luxemburg și Spania au instituit, începând cu data de 1 ianuarie 2002, așa-numitele „procedee de marcare”, prin care bancnotele naționale erau compostate sau tăiate, astfel ca acestea să nu mai fie utilizate la efectuarea plăților. Ca urmare, s-au redus primele de asigurare achitate de bănci și oficii poștale pentru transportul numerarului, fiind astfel diminuată povara financiară a acestora.

Valoarea bancnotelor în circulație de la 1 ianuarie până la 28 februarie 2002

Creșterea volumului de bancnote noi și scăderea celui de bancnote vechi la începutul anului 2002, după cum indică banda albastră care se lărgeste și, respectiv, banda galbenă care se îngustează.

Un expert în aparatele de distribuire a numerarului verifică monedele euro provenind de la diverse moneterii la o unitate a Deutsche Bundesbank, în apropiere de Frankfurt.

ADAPTAREA APARATELOR DE DISTRIBUIRE A NUMERARULUI ȘI A CELOR CARE FUNCȚIONEAZĂ PE BAZĂ DE NUMERAR

În mod obișnuit, aproximativ 70% din retragerile de bancnote din conturile bancare se realizează prin intermediul aparatelor de distribuire a numerarului. Cu toate acestea, în primele 10 zile ale anului 2002, populația a recurs în mai mare măsură la serviciile de la ghișeu în cele 218 000 de unități poștale și bancare pentru a retrage euro sau a preschimba moneda națională. În unele țări (Germania și Spania) în care băncile au lucrat cu publicul pe 1 ianuarie, volumul de numerar eliberat clienților persoane fizice a fost chiar mai mare decât cel al retragerilor de la bancomate.

Eurosistemul a stimulat adaptarea rapidă, în timp util, a bancomatelor astfel că majoritatea acestor aparate a eliberat numai bancnote euro (și nu numerar în monedă națională) începând cu data de 1 ianuarie 2002.

Agenții economici care au trebuit să-și adapteze aparatele de distribuire a numerarului (bancomate și automate care funcționează cu numerar) la noile bancnote și monede euro au avut posibilitatea de a le testa cu mult timp înainte de momentul introducerii fizice a acestei monede. Pe măsură ce procesul de fabricare

a bancnotelor avansa, imprimăriile au eliberat tot mai multe cupiuri în scopul testării. Au existat trei etape, și anume:

- în lunile mai și septembrie 2000 au fost efectuate două serii de teste centralizate pentru fabricanții de asemenea aparate, în număr total de 54, din țări din interiorul și exteriorul Uniunii Europene (inclusiv din Japonia și Statele Unite ale Americii). Testele au avut loc în amplasamente cu grad înalt de siguranță, aparținând Bundesbank, în apropiere de Frankfurt, sub supravegherea BCE. Fiecare agent economic dispunea de o cabină de testare în care putea analiza bancnotele utilizând propria aparatură. Agenții economici au avut posibilitatea ca, prin intermediul unui set de informații generale cu privire la bancnotele euro, inclusiv informații în legătură cu pozițiile și caracteristicile elementelor de siguranță, să testeze trăsăturile care ar putea fi verificate de senzorii lor în vederea stabilirii autenticității unei bancnote.
- începând cu luna martie 2001, astfel de teste au avut loc în toate cele 12 țări ale zonei euro plus

Specialiști în domeniul aparatelor de distribuire a numerarului verifică bancnotele euro la o unitate a Deutsche Bundesbank, în apropiere de Frankfurt.

Marea Britanie. La aceste teste au participat peste 150 de instituții. De această dată, au fost invitate să participe și băncile și firmele furnizoare de servicii (inclusiv agenții economici care se ocupă de întreținerea bancomatelor).

- începând cu data de 1 septembrie 2001, firmele au efectuat teste de laborator pe primele transporturi de bancnote, la sediile acestora. Pentru a nu da naștere la favoritisme în detrimentul fabricanților de asemenea aparate în țările din afara zonei euro, cărora nu li s-a permis să obțină bancnote euro, aceste firme au avut posibilitatea de a le achiziționa contra cost de la Bundesbank.

Ca urmare a preparativelor intense efectuate de fabricanții și operatorii de aparate de distribuire a numerarului, precum și de bănci, adaptarea acestor aparate a decurs într-un ritm rapid pe cuprinsul zonei euro, accelerându-se de la 90% la data de 2 ianuarie până la aproape 100% după două zile. Numărul retragerilor din bancomate a fost deosebit de ridicat în prima săptămână a anului 2002, punând în evidență entuziasmul și curiozitatea populației în ceea ce privește noua monedă.

În Țările de Jos, de exemplu, au fost efectuate 5 milioane de retrageri din bancomate în primele două zile ale anului 2002. Volumul retragerilor s-a menținut ridicat până spre mijlocul celei de-a doua săptămâni a lunii respective, după care a început să revină la valori normale.

Aparatele care funcționează pe bază de numerar au fost modificate într-un ritm ceva mai lent comparativ cu celelalte aspecte ale procesului de introducere a euro. Acest fapt nu este deloc surprinzător, dat fiind numărul imens de aparate (10 milioane de automate care funcționează pe bază de monede, unele dintre acestea acceptând și bancnote) care trebuiau adaptate și numărul limitat de tehnicieni disponibili pentru efectuarea acestei activități într-o perioadă relativ restrânsă. Populația din acele țări în care aparatele nu funcționau și cu euro și în care adaptarea a durat mai mult a avut totuși și o serie de avantaje; dacă unele persoane nu puteau achita anumite servicii, ca, de exemplu, contravaloarea parcarii, a transportului, acestea nu primeau amendă. Dar toate aceste probleme inițiale au fost depășite în decurs de câteva săptămâni.

PRESCHIMBAREA BANCNOTELOR NAȚIONALE LA VALOAREA NOMINALĂ

La data de 1 ianuarie 1999, atunci când a avut loc fixarea irevocabilă a cursurilor de schimb ale monedelor naționale din țările zonei euro în raport cu moneda unică europeană, acestea au devenit, din punct de vedere juridic, subunități ale euro. Din acel moment, o persoană, să spunem din Portugalia, putea să expedieze o sumă exprimată în euro prin transfer bancar într-un cont din Țările de Jos. Dar acea persoană nu ar fi putut să utilizeze bancnotele și monedele euro pentru simplul motiv că acestea au fost introduse în circulație abia în anul 2002.

În scopul de a reflecta fixarea irevocabilă a cursurilor de schimb și de a realiza un anumit grad de interșanjabilitate între unitățile monetare naționale ale țărilor din zona euro pe durata acestei perioade de tranziție de 3 ani, BCN s-au oferit să preschimbe gratis bancnotele naționale. Majoritatea BCN au prestat aceste servicii către populație la toate sucursalele acestora, astfel că, în total, 500 de sucursale ale BCN au fost implicate în acest proces. Clienții profesioniști, respectiv băncile comerciale și casele de schimb, din majoritatea țărilor

au putut preschimba bancnotele naționale numai într-un singur loc. Monedele nu au putut fi preschimbate, deoarece transportul acestora în țara de origine ar fi ridicat probleme de logistică, datorită dificultăților legate de greutatea și manevrabilitatea acestora. Bundesbank, banca centrală a Germaniei, a expediat către țările de origine cel mai mare număr de bancnote străine (661 de milioane). Pe locurile doi și trei în acest clasament s-au situat băncile centrale ale Franței și Luxemburgului, care au returnat 93 de milioane și, respectiv, 27 de milioane de bucăți.

Inițial, se preconiza ca procesul de preschimbare a bancnotelor la valoarea nominală să se încheie la data de 31 decembrie 2001, odată cu introducerea bancnotelor și monedelor euro. Cu toate acestea, în vederea facilitării procesului de introducere a monedei unice, Consiliul guvernatorilor BCE a dispus ca perioada de preschimbare a bancnotelor naționale să fie prelungită până la 31 martie 2002, dată la care bancnotele euro înlocuiseră deja aproape toate bancnotele naționale.

La MISE
L'Éuro: on y en a
on y en a
L'avenir

Gros incendie
L'avenir
L'avenir

CAPITOLUL 5

COMUNICAREA

Titluri pe prima pagină a ziarelor din Luxemburg referitoare la introducerea noii monede în Ziua Euro.

PREGĂTIREA OPINIEI PUBLICE PENTRU TRECEREA LA EURO

Introducerea fizică a euro a reprezentat un demers complex și ambițios, care a necesitat eforturi de ordin organizatoric, logistic, tehnic, financiar și administrativ din partea tuturor celor direct implicați, inclusiv a publicului. A fost esențială implicarea băncilor, a comercianților cu amănuntul, a companiilor transportatoare de numerar și a industriei de vânzări, precum și coordonarea lucrărilor preliminare. În multe state s-au înființat comitete pentru trecerea la euro ca monedă fiduciară, constituite din reprezentanți ai administrațiilor publice și ai asociațiilor de afaceri. Începând din anul 1997, dezbaterile au avut loc și la nivel european. De exemplu, IME și succesorul său, BCE, au organizat întreveneri periodice cu specialiști din cadrul guvernelor naționale pentru a dezbate o gamă variată de aspecte, inclusiv în ceea ce privește legislația, afișarea în paralel a prețurilor, rotunjirea prețurilor în sens crescător sau descrescător, contabilitatea, TVA și alte probleme de fiscalitate. IME și BCE au organizat „întreveneri cu terțe părți” la nivel european, fiind puse în discuție aspecte legate de trecerea la euro.

Intenția inițială a BCE era să păstreze confidențialitatea asupra elementelor de design și siguranță ale bancnotelor euro până la 1 septembrie 2001, data prevăzută pentru începerea alimentării cu numerar și prezentarea publică a elementelor de siguranță. Însă, dat fiind numărul mare de agenți profesioniști care operează cu numerar ce

trebuie instruiți (de exemplu vânzători, personalul de la casa de ieșire etc.), comunitatea de afaceri a considerat că perioada de patru luni este insuficientă pentru desfășurarea sesiunilor de training, întrucât se impunea mai întâi o formare a formatorilor. Prin urmare, cursurile de formare a formatorilor au debutat în luna ianuarie 2001 în cadrul sucursalelor BCN, deși kiturile speciale de training au fost distribuite după data de 30 august 2001, când a avut loc prezentarea elementelor de siguranță ale bancnotelor.

Reprezentanții BCE au realizat faptul că persoanele cu deficiențe vizuale și alte categorii vulnerabile trebuie să se familiarizeze cu noua monedă într-o fază incipientă. Astfel, începând din luna martie 2001, în cadrul programului „Euro Made Easy” derulat de Comisia Europeană, BCE a distribuit pentru familiarizare 30000 de seturi de bancnote (specimen) unor organizații ale persoanelor cu deficiențe vizuale, astfel de seturi fiind puse și la dispoziția altor persoane cu diverse dizabilități.

Specimenele semănau până la identificare cu bancnotele euro veritabile, deoarece s-a utilizat același tip de hârtie și tipar în relief. Pentru a asigura diferențierea specimenelor de bancnotele veritabile, pe revers nu a fost imprimat nimic, în timp ce aversul purta mențiunea „FĂRĂ VALOARE”. Machetele de design, care nu erau cele definitive, s-au realizat pe bază de tipar offset.

Dezvelirea unor bancnote euro de dimensiuni uriase la sediul central
al BCE (Eurotower) din Frankfurt, la data de 30 august 2001.

CAMPANIA DE INFORMARE EURO 2002

Pe măsură ce pregătirile de ordin tehnic și logistic pentru introducerea euro continuau, devenea tot mai evidentă nevoia oamenilor de a se familiariza cu noile monede și bancnote. În pofida promovării informațiilor referitoare la avantajele unei zone cu monedă unică și la cursurile de schimb, publicul încă aștepta o serie de sfaturi practice detaliate privind trecerea la euro ca monedă fiduciară.

Astfel, BCE a hotărât demararea unei ample inițiative de informare a opiniei publice în legătură cu noile monede și bancnote. În luna noiembrie 1999, în urma unei licitații publice, a fost selectată o agenție internațională de publicitate care să colaboreze cu BCE și BCN în derularea unei „Campanii de informare Euro 2002”. Campania s-a axat pe:

- aspectul monedelor și bancnotelor euro;
- cupiuri;
- elemente de siguranță;
- trecerea la euro ca monedă fiduciară.

Strategia implica o campanie de comunicare integrată, pe baza unor mesaje identice transmise prin diverse canale media. Încă de la început, s-a hotărât utilizarea unei abordări de tip „megafon”, respectiv optimizarea resurselor disponibile și diseminarea informațiilor cât mai mult posibil. S-a pornit de la premisa că fiecare grup-țintă va transmite informațiile celorlalte categorii (de exemplu: comercianții cu amănuntul înmânează fluturași clienților) și astfel campania ar câștiga un public tot mai numeros pe parcursul derulării sale.

Cu toate că obiectivul de ansamblu al campaniei l-a constituit informarea tuturor locuitorilor zonei euro, anumite categorii au necesitat o serie de informații personalizate: autoritățile naționale, cum ar fi poliția, agenții care operează cu numerar (de exemplu: vânzătorii și funcționarii bancari), sectorul turistic și de călătorii, instituțiile educaționale, mass-media, precum și grupurile vulnerabile, inclusiv persoanele cu deficiențe vizuale parțiale sau totale.

Campania a cuprins:

- un program de parteneriat între organizațiile din sectorul public și din cel privat;
- o campanie publicitară în toamna anului 2001;
- un site cu informații exhaustive, inclusiv rubrici pentru copii;
- un proces de relații publice și activități de presă desfășurat pe parcursul unui an întreg, menit să familiarizeze și să încurajeze publicul să se informeze în legătură cu noua emisiune monetară.

A fost elaborată o gamă variată de materiale de promovare pentru a răspunde diferitelor nevoi de informare. Întrucât campania era destinată întregii zone euro, s-a hotărât redactarea materialelor aferente la nivel central și ulterior adaptarea acestora pentru utilizare națională. Prin acest demers s-a asigurat consecvența stilului și a mesajelor. Elaborarea centralizată a necesitat, după stabilirea de comun acord a conceptului, modificarea materialelor pentru fiecare țară în parte. În cazul anumitor materiale, acest lucru echivala pur și simplu cu traducerea textului, însă altele au impus luarea în considerare a unor elemente naționale specifice, cum ar fi durata perioadei de preschimbare a numerarului. Absolut toate materialele din cadrul campaniei au fost redactate în cele 11 limbi oficiale ale UE (la vremea respectivă), fiind însoțite de o broșură informativă disponibilă în 23 de limbi. Au existat chiar și cazuri în care unele materiale au fost traduse și în alte limbi decât cele menționate. De exemplu, în Spania s-au efectuat traduceri în celelalte limbi oficiale din Insulele Baleare, Țara Bascilor, Catalonia, Galicia și Valencia, iar în Irlanda o parte din materiale au fost publicate în limba irlandeză.

A fost necesară clarificarea unor aspecte identificate la începutul campaniei. Principala problemă era legată de elementele de siguranță ale bancnotelor euro. Pe de o parte, publicul trebuia să fie în măsură să le recunoască, dar – pe de altă parte – se impunea ca aceste elemente să

Sigla Programului de parteneriat.

fie făcute publice la momentul oportun, astfel încât să nu permită un răstimp suficient activității de contrafacere. Prin urmare, pentru Campania de informare Euro 2002 s-au elaborat două seturi de materiale: un set cu reproduceri ale bancnotelor euro fără elementele de siguranță și un set cu bancnotele propriu-zise.

Bugetul total alocat de BCE acestei campanii s-a cifrat la 80 de milioane EUR. În total, au fost elaborate și tipărite peste 30 de publicații diferite, în cantități variind între un singur exemplar princeps și peste 17 milioane de exemplare (broșuri de informare a opiniei publice) redactate în diverse limbi și distribuite pe tot cuprinsul zonei euro și nu numai.

PROGRAMUL DE PARTENERIAT

Piatră de temelie a campaniei, programul de parteneriat își are originea în ideea de tip „megafon” de diseminare a informațiilor prin intermediul partenerilor. Astfel, partenerii oficiali au beneficiat de acces la informații

referitoare la noile monede și bancnote, informații pe care le-au putut comunica personalului angajat, clienților și publicului. Partenerii au avut la dispoziție o gamă de materiale la care și-au putut adăuga propria siglă, alături de cea a BCE și a băncii centrale naționale respective, sub sigla programului de parteneriat.

Succesul programelor naționale și internaționale de parteneriat s-a datorat în mare măsură faptului că partenerii au recunoscut valoarea informațiilor precise, primite direct de la sursă. Aceștia au fost ținuți la curent cu ultimele evoluții pe tot parcursul campaniei prin intermediul buletinelor informative, întrevederilor și sesiunilor de training. Numai prin aceste sesiuni partenerii din cadrul programului internațional au transmis informațiile respective unui număr de 300 000 de agenți care operează cu numerar. Informații suplimentare, exemple de practică optimă și materiale de descărcat au fost puse la dispoziția celor interesați într-o secțiune cu acces restricționat de pe site-ul dedicat campaniei. La încheierea campaniei, programul de parteneriat număra peste 2 400 de parteneri naționali și 100 de parteneri internaționali.

EFORTURI DE COMUNICARE LA NIVEL NAȚIONAL

Campania de informare Euro 2002 s-a concentrat pe aspecte de interes general, și anume cupiurile bancnotelor și monedelor euro, aspectul fizic al acestora și elementele de siguranță aferente. De asemenea, s-au furnizat informații generale în legătură cu trecerea la euro ca monedă fiduciară, însă fără prea multe detalii.

În paralel, și totuși complementar cu respectiva campanie de informare Euro 2002, fiecare țară din zona euro a demarat propriile activități de comunicare, axate îndeosebi pe două aspecte specifice fiecărei țări:

- preparativele naționale pentru introducerea fizică a euro și
- rata fixă de conversie dintre moneda națională și euro.

În general, banca centrală națională, ministerul de finanțe și guvernul în ansamblul său au jucat un rol esențial în fiecare țară. Camerele de comerț, sectorul bancar și cel de *retail* au avut, de asemenea, contribuții importante. S-au consemnat variații majore în preparativele naționale pentru trecerea fizică la euro de la țară la țară, în contextul culturii și infrastructurii specifice de alimentare cu numerar. Nu s-au stabilit date armonizate pentru livrarea anticipată a numerarului, iar elementele constitutive ale primelor seturi de monede au rămas la latitudinea fiecărui stat. În unele țări, precum Germania, perioada alocată preschimbării numerarului a fost extrem de scurtă sau chiar inexistentă; în alte state, s-a acoperit intervalul maxim admis, respectiv opt săptămâni. Monedele naționale au putut, iar în unele cazuri încă pot, fi transformate în euro la băncile centrale naționale și la băncile comerciale.

Relațiile publice și activitățile de presă au constituit o parte esențială a mixului de comunicare, mergând de la comunicate și conferințe de presă până la informații

destinate unor grupuri-țintă specifice, cum ar fi bănci și comercianți cu amănuntul, acestea reprezentând canale importante în introducerea noilor monede și bancnote. Măsurile de comunicare din fiecare țară au inclus linii telefonice și site-uri dedicate, în timp ce numeroase bănci centrale naționale au venit în întâmpinarea Campaniei de informare Euro 2002 în mass-media prin reclame TV și în presa scrisă.

Multe țări și-au exprimat îngrijorarea în legătură cu monedele neutilizate păstrate în cadrul gospodăriilor, o potențială sursă de lungi cozi de așteptare la bănci în perioada de preschimbare a numerarului. De aceea, s-au organizat diverse campanii pentru încurajarea populației să returneze monedele în timp util. De exemplu, campania „Operațiunea Pușculița” din Belgia a fost promovată la televizor, în presă și în școli, pentru a determina populația, prin intermediul copiilor, să își schimbe francii belgieni din pușculițe în euro. Alte campanii pentru atragerea monedelor tezurizate s-au derulat și în Austria, Finlanda, Germania și Irlanda.

Ratele de conversie pentru 11 dintre cele 12 țări au fost convenite la 31 decembrie 1998 și au intrat în vigoare la 1 ianuarie 1999. În cazul anumitor state, conversia a fost simplă (de exemplu 1 EUR $\approx$ 2 DM), însă în alte cazuri, cum ar fi Grecia care a aderat la zona euro la 1 ianuarie 2001, aceasta a fost mai complicată: 340,75 drahme pentru 1 euro. Prin urmare, fiecare dintre țările zonei euro a elaborat o serie de informații cu privire la conversia monedei naționale în euro. Astfel, în Franța au fost distribuite pliante de mărimea unei cărți de credit, realizate dintr-un material rezistent la rupere și la murdărie; pe aceste pliante era înscrisă contravaloarea în franci a unor sume exprimate în euro și viceversa. În Irlanda, fiecare gospodărie a primit un calculator și o broșură informativă.

Studenti promovând noua monedă la un centru comercial din Dublin.

ANALIZA PENTRU CAMPANIE

Încă de la lansare, eficiența Campaniei de informare Euro 2002 a fost testată atât printr-o analiză calitativă, menită să definească stilul creativ al campaniei, cât și printr-o analiză cantitativă, care a identificat lacunele în cunoștințe și atitudinea opiniei publice față de trecerea la euro ca monedă fiduciară și față de noile monede și bancnote. Această analiză a facilitat adaptarea strategiei de campanie. Pe lângă importanța deosebită, campania a constituit totodată o premieră, și de aceea analiza a jucat – în mod evident – un rol esențial. Cu atât mai mult cu cât nu ar fi existat timpul necesar pentru redefinirea și relansarea campaniei în cazul în care publicul larg nu ar fi receptat mesajele în mod corespunzător.

Analiza calitativă a început imediat, prin testarea ideilor care urmau să fie utilizate în toate materialele campaniei. Întrucât erau destinate întregii zone euro, era nevoie ca aceste materiale să atragă atenția oamenilor din țări extrem de diferite, din Finlanda până în Portugalia și din Irlanda până în Grecia. Se impunea astfel identificarea unor teme care să prezinte interes pentru cât mai multe persoane.

În acest scop, s-a efectuat un studiu pe câteva categorii-țintă, fiind interviewate grupuri mici de adulți, persoane în vârstă, copii și directori sau administratori de mici întreprinderi. Răspunsurile centralizate au indicat că era necesară o tentă mult mai angajantă a campaniei. De asemenea, trebuia menținută simplitatea mesajelor, iar fiecare reclamă – din audiovizual sau din presa scrisă – trebuia să transmită un singur mesaj, în scopul evitării oricăror confuzii.

Aceste constatări au făcut parte integrantă din procesul de elaborare creativă, fiind urmate de o nouă etapă de studii și analize în luna noiembrie 2000. Această etapă a reliefat o îmbunătățire semnificativă a materialelor din cadrul campaniei. Dar, în egală măsură, a devenit

evident faptul că se impunea o abordare mai personală, care să permită oamenilor să intre în contact direct cu bancnotele euro, precum și un accent sporit pe latura sonoră și vizuală, pentru o imagine mai dinamică.

Versiunea finală a materialelor creative includea o „bulă de dialog” cu sloganul campaniei: „the EURO. OUR money” („EURO. Moneda NOASTRĂ”). Și acest slogan a fost testat în cadrul analizei cantitative a campaniei, sentimentul general fiind că simplitatea sa transmite mesajul că bancnotele și monedele euro „aparțin” omului de rând.

Programul de analiză cantitativă a evaluat cunoștințele și atitudinile rezidenților zonei euro în legătură cu introducerea noii emisiuni monetare, în special cu aspectele practice referitoare la preschimbarea numerarului. S-au derulat patru etape de analiză cantitativă în perioada septembrie 2000 – februarie 2002. Prima etapă a marcat debutul campaniei, fiind urmată în februarie 2001 de o trecere în revistă la jumătatea perioadei. Cea de-a treia etapă, desfășurată în luna noiembrie 2001, a cuprins în primul rând o verificare prin sondaj înaintea introducerii noilor însemne monetare, precum și o evaluare parțială a campaniei. Ultima etapă (februarie 2002) a fost rezervată evaluării campaniei în ansamblu și trecerii la euro ca monedă fiduciară.

Pe parcursul fiecărei etape de analiză, în toate țările zonei euro s-a desfășurat activitate de teren, inclusiv întrevederi personale și aleatorii cu 500 de adulți, copii și casieri din fiecare țară. Obiectivul primelor trei etape l-a constituit evaluarea cunoștințelor oamenilor în legătură cu noua monedă. De exemplu, până la încheierea celei de-a treia etape, nivelul cunoștințelor legate de elementele de siguranță ale bancnotelor crescuse cu 12% în rândul adulților și cu 17% în rândul directorilor de mici companii.

the **EURO.** **OUR** *money*

Sloganul de campanie, tradus în 23 de limbi.

Elaborarea materialelor publicitare de către specialiștii
Publicis, agenția selectată de BCE pentru organizarea
Campaniei de informare Euro 2002.

Captură de ecran cu site-ul dedicat Campaniei de informare Euro 2002.

SITE-UL CAMPANIEI

Site-ul dedicat Campaniei de informare Euro 2002 a fost lansat la data de 1 martie 2001, conținând informații cu privire la euro și îndeosebi mesajele-cheie ale campaniei. De asemenea, site-ul găzduia secțiuni speciale pentru principalele grupuri țintă, cum ar fi mass-media, membrii programului de parteneriat la nivel național sau internațional, copii. Site-ul cuprindea șapte secțiuni distincte în culorile celor șapte bancnote euro. Similar celorlalte materiale de campanie, site-ul era disponibil în cele 11 limbi oficiale ale UE la vremea respectivă, cu link-uri către site-urile băncilor centrale naționale.

Fiecare secțiune se concentra pe o anumită problematică. Astfel, secțiunea „Euro banknotes and coins” („Bancnote și monede euro”) prezenta cele mai importante informații din cadrul campaniei: aspectul fizic, cupiurile și elementele de siguranță ale noilor însemne monetare. O altă secțiune, „Getting ready for the euro” („Pregătirea pentru euro”), făcea referire la diverse acorduri de preschimbare a numerarului și includea o subsecțiune, „Travelling in the euro area” („Călătoriile în zona euro”).

Trei secțiuni se adresau unui public specific. Secțiunea „Information for organisations” („Informații pentru

instituții”) era destinată facilitării eforturilor oamenilor de afaceri pentru pregătirea angajaților în vederea alimentării anticipate cu numerar, oferind totodată posibilitatea descărcării unor materiale de comunicare. Secțiunea „News and events” („Știri și evenimente”) se adresa în special jurnaliștilor, cu comunicate și kituri de presă, contacte media și o prezentare generală a campaniei. Secțiunea „Children's zone” („Zona copiilor”) includea un joc de promovare a bancnotelor și monedelor în rândul copiilor, iar cei cu vârste cuprinse între 8 și 12 ani aveau posibilitatea să participe la un concurs online intitulat „Be a Euro SuperStar” („Fii superstar euro”).

Site-ul a beneficiat de un flux constant de vizitatori în perioada premergătoare introducerii euro, majoritatea (peste un milion) înregistrându-se în lunile decembrie 2001 și ianuarie 2002. Site-ul a jucat un rol esențial în sprijinirea campaniei, îndeosebi în ceea ce privește programul de parteneriat, pentru care a acționat ca un canal de distribuție cu costuri reduse; de asemenea, site-ul a contribuit la succesul programului de presă și relații publice.

ACTIVITĂȚI DE PRESĂ ȘI RELAȚII PUBLICE

Parte esențială a Campaniei de informare Euro 2002, programul de presă și relații publice a cuprins o serie de activități coordonate menite să familiarizeze opinia publică și presa cu noile însemne monetare.

A fost elaborat un „calendar cu numărătoare inversă” pe baza căruia informații oficiale erau puse la dispoziția mass-media la anumite date. S-au realizat seturi media pentru șapte date-cheie, începând cu „€ -365” (1 ianuarie 2001) până la „€ -1” (31 decembrie 2001). Fiecare set conținea o serie de materiale pe diverse suporturi, hârtie și CD-ROM, destinate unui număr de aproximativ 300 de contacte media naționale și internaționale, în principal din zona euro.

De asemenea, în 11 dintre cele 12 state ale zonei euro au fost organizate mai multe conferințe legate de campanie cu participarea factorilor implicați la nivel național, fiind dezbătute aspectele specifice introducerii euro și preparativele derulate de principalele sectoare, respectiv cel financiar, de *retail* și turism. Toate conferințele s-au bucurat de o acoperire exhaustivă în mass-media, parțial datorată participării unor personalități de prim-rang, dovedindu-se astfel a fi un canal de comunicare eficient.

O activitate de relații publice s-a adresat copiilor cu vârste cuprinse între 8 și 12 ani, nu numai pentru că și ei trebuiau să se familiarizeze cu noile monede și bancnote, ci și pentru că aceștia puteau juca un rol esențial în transmiterea informațiilor către părinți și alți membri ai familiei. Câștigătorii, 24 de „Superstaruri euro”, au fost invitați la o festivitate de premiere organizată de BCE la Frankfurt în data de 31 decembrie 2001. Cu această ocazie, premianții au primit o pușculiță specială pe care era prezentat un set de bancnote euro, precum și un laptop din partea președintelui BCE la vremea respectivă, Willem F. Duisenberg. În cadrul ceremoniei s-a desfășurat și un spectacol muzical care a adus la viață personajele de pe afișul concursului „Be a Euro SuperStar”.

Pe lângă evenimentul „Euro SuperStar”, care a cuprins o conferință de presă în ajunul introducerii euro, BCE a găzduit alte două manifestări. Prima a fost o conferință de

presă organizată în data de 1 martie 2001, când s-au schițat principalele teme și s-a făcut public sloganul campaniei. Cea de-a doua manifestare, de asemenea o conferință de presă, a avut loc la 30 august 2001 și a fost intens mediatizată, întrucât președintele BCE a prezentat pentru prima dată bancnotele euro veritabile. Având în vedere strictețea cu care fusese păstrat secretul asupra elementelor de siguranță până în momentul respectiv, conferința a fost în centrul atenției în prezența a 500 de jurnaliști și 39 de care de reportaj, transmisiunea în direct de la Neue Oper din Frankfurt fiind asigurată de numeroase posturi de televiziune. Două imagini de la eveniment au făcut înconjurul lumii: una cu Willem F. Duisenberg ridicând o stea în care se aflau bancnotele euro și cealaltă cu un banner în jurul Eurotower prezentând bancnotele.

Afișul concursului online „Be a Euro SuperStar” dedicat copiilor.

CAMPANIA ÎN MASS-MEDIA

Aceasta a fost partea cea mai vizibilă a Campaniei de informare Euro 2002, principalele elemente constitutive fiind publicitatea online, campaniile media naționale și internaționale. Obiectivul era ca un procent de cel puțin 80% din populația zonei euro să vadă fiecare reclamă cel puțin de două ori și jumătate, cu o atenție deosebită acordată casnicilor și persoanelor de vârstă a treia.

Strategia s-a axat pe familiarizarea treptată a populației prin intermediul unor mesaje publicitare repetitive, constând din șapte reclame TV și opt mesaje în presa scrisă, care au apărut pentru prima dată la sfârșitul lunii septembrie 2001. Ultimul „val” de mesaje în presa scrisă s-a derulat în luna februarie 2002, centrându-se din nou pe elementele de siguranță ale bancnotelor și marcând încheierea campaniei. În total, în perioada septembrie 2001 – februarie 2002, reclamele TV au fost difuzate de peste 10000 de ori și au apărut aproape 800 de inserturi de presă în publicații de pe tot cuprinsul zonei euro.

Complementar campaniei media din zona euro, s-a desfășurat și o campanie internațională destinată publicului din alte țări europene, precum și din Asia, America de Nord și America Latină. În fiecare regiune, obiectivul campaniei a constat în informarea a 10-20% din populație (segmentul superior din punct de vedere al studiilor și veniturilor), precum și a potențialilor călători în zona euro. Pentru realizarea acestui obiectiv, au apărut materiale publicitare în ziare și reviste internaționale, cum ar fi „Financial Times” și „Time”. De asemenea, s-au realizat afișe pentru aeroporturile din zona euro și pentru aeroportul Heathrow din Londra, precum și materiale informative la bordul avioanelor, în format electronic și pe suport hârtie.

Campania a cuprins o gamă largă de materiale, cum ar fi:

- Un set de informații destinate publicului larg, în legătură cu bancnotele și monedele euro, elemente privind aspectul și cupiurile noilor însemne monetare, precum și detalii despre preschimbarea numerarului.
- Materiale pentru instruirea casierilor, vânzătorilor etc. Fiecare set includea un CD interactiv, o broșură și o casetă video, cu informații amănunțite pentru recunoașterea bancnotelor euro veritabile.
- O serie de mesaje publicitare cu informații legate de recunoașterea hologramei și filigranului unei bancnote euro.
- Un pliant cu informații de interes general, pus la dispoziția majorității gospodăriilor din zona euro. S-au distribuit 17 milioane de pliante, în 18 limbi diferite, redactându-se totodată versiuni în alte 12 limbi pentru nerezidenții zonei euro.

the EURO. OUR money

做好准备, 迎接欧元

欧元, 我们的货币

做好准备, 迎接欧元

欧元, 我们的货币

Foi volante destinate informării publicului – în limbile engleză și chineză.

the EURO. OUR money

the EURO. OUR money

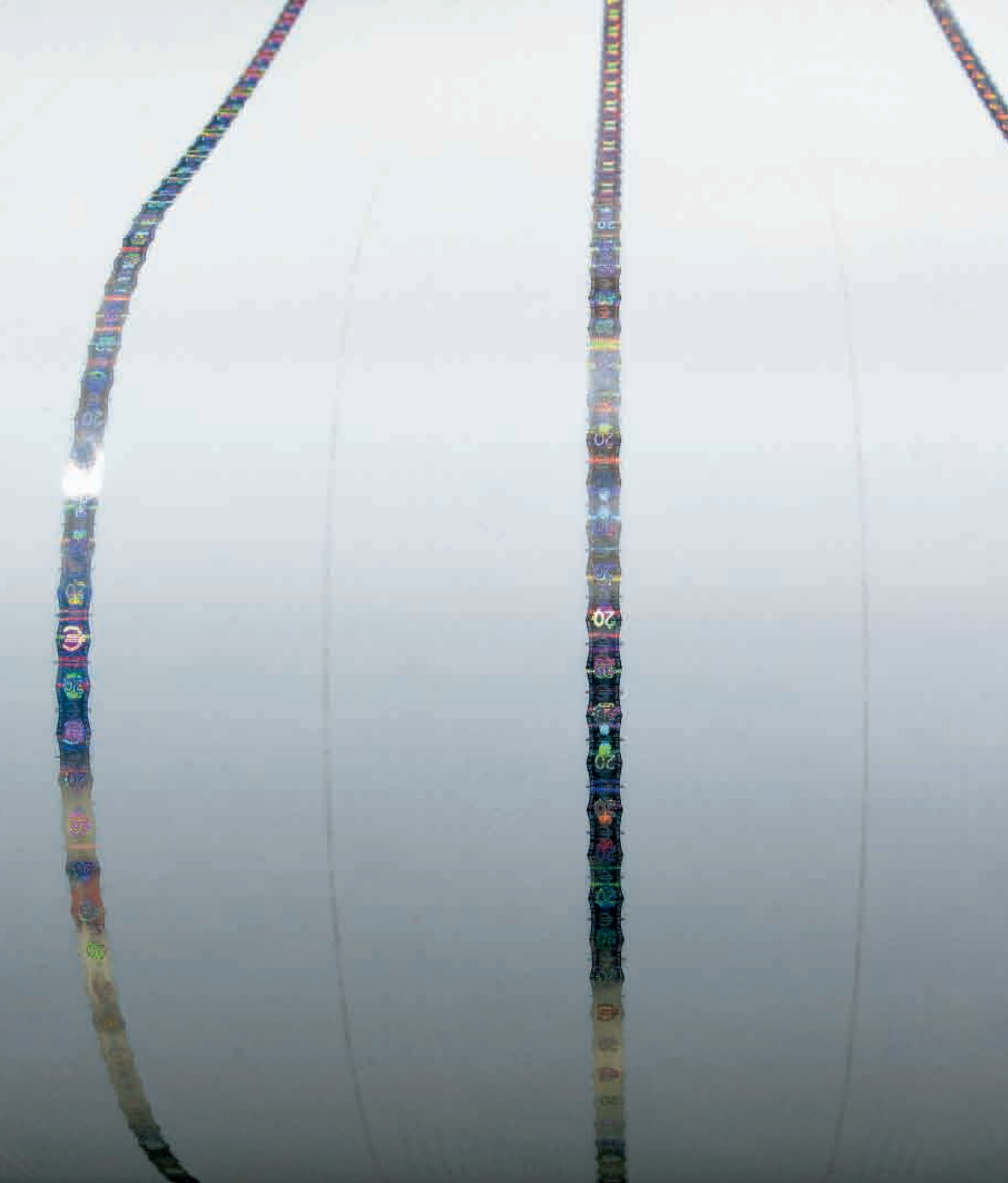
the EURO. OUR money

the EURO. OUR money

the EURO. OUR money

the EURO. OUR money

Afișe din cadrul campaniei.

CAPITOLUL 6

ELEMENTELE DE SIGURANȚĂ ALE BANCNOTELOR EURO

 Holograma tip bandă aplicată pe hârtia folosită pentru imprimarea bancnotelor euro.

Aspectul grafic al bancnotelor și monedelor euro a constituit un aspect important al Campaniei de informare Euro 2002. Acestea au fost intens mediatizate, iar populația a putut să facă rapid deosebirea între diferitele cupiuri. Elementele de siguranță ale bancnotelor au reprezentat, de asemenea, un element esențial al campaniei. Era absolut necesar ca atât publicul, cât și agenții profesioniști care operează cu numerar să cunoască aceste elemente de siguranță pentru a putea recunoaște bancnotele autentice.

Bancnotele sunt produse cu ajutorul unei tehnologii de imprimare de ultimă oră, iar elementele de siguranță permit diferențierea bancnotelor autentice de cele false. Bancnotele euro pot fi verificate în diferite moduri. Unii utilizatori verifică elementele care pot fi observate cu ochiul liber, precum filigranul. Alți utilizatori, în mod deosebit atunci când plătesc cu numerar sau primesc numerar de la casieria unui supermarket, urmăresc ca hârtia bancnotelor să fie tare și să foșnească, iar imprimarea să fie în anumite părți în relief.

Casierii și vânzătorii pot verifica alte elemente de siguranță folosind lampa cu ultraviolete (UV). Bancnotele euro încorporează și câteva elemente de siguranță ascunse, care pot fi detectate de senzorii cu care sunt dotate distribuitorii automate de vânzare și mașinile de sortat de mare viteză utilizate în băncile centrale. Cele mai sofisticate elemente de siguranță ascunse pot fi verificate doar cu ajutorul unor senzori foarte sensibili de care dispun numai băncile centrale și nu sunt cunoscute decât de câțiva producători de astfel de senzori. De aceea este foarte puțin probabil ca băncile centrale să repună accidental în circulație bancnote false permise de la băncile comerciale sau de la comercianții cu amănuntul.

Elementele de siguranță diferă în funcție de cupiu: bancnotele de mică valoare (5 EUR, 10 EUR și 20 EUR) conțin o hologramă tip bandă pe avers și o bandă iridiscență pe revers, în timp ce bancnotele de valoare mare (50 EUR, 100 EUR, 200 EUR și 500 EUR) prezintă o hologramă tip rondelă pe avers și un număr care își schimbă culoarea pe revers.

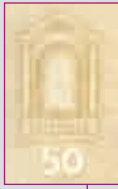
Întrucât falsificatorii de bani au tendința să se concentreze asupra anumitor elemente de siguranță, iar gradul de realizare a acestora poate să varieze, utilizatorii trebuie să verifice întotdeauna mai multe elemente de siguranță atingând bancnota, privind-o și înclinând-o. ATINGEREA bancnotelor este eficientă pentru detectarea elementelor de siguranță tangibile. PRIVITUL bancnotelor permite observarea acelor elemente de siguranță care devin vizibile în momentul în care bancnota este luminată din partea opusă privitorului. ÎNCLINAREA evidențiază acele elemente de siguranță care „se deplasează” sau care își schimbă culoarea. Casierii pot verifica mai multe elemente de siguranță cu ajutorul unor dispozitive simple. Toate elementele de siguranță care au fost făcute publice sunt prezentate în cele ce urmează.

ATINGEȚI

- *Hârtia*
Atingeți hârtia tare și foșnitoare a bancnotei.
- *Imprimarea în relief*
Atingeți cu degetele imprimarea în relief.

Filigranul
Ridicați bancnota în dreptul unei surse de lumină și va apărea o imagine umbrită, precum și cifrele care indică valoarea bancnotei.

Firul de siguranță
Ridicați bancnota în dreptul unei surse de lumină și va apărea o dungă de culoare închisă care traversează câmpul bancnotei pe verticală.

Atingeți hârtia
Atingeți hârtia bancnotei. Aceasta trebuie să fie tare și foșnitoare. Treceți cu degetul peste aversul bancnotei și veți simți că cerneala este mai consistentă în anumite zone.

Holograma
Înclinați bancnota. În cazul bancnotelor cu valoare de 50 EUR, 100 EUR, 200 EUR și 500 EUR, holograma prezintă valoarea bancnotei și o fereastră sau o poartă.

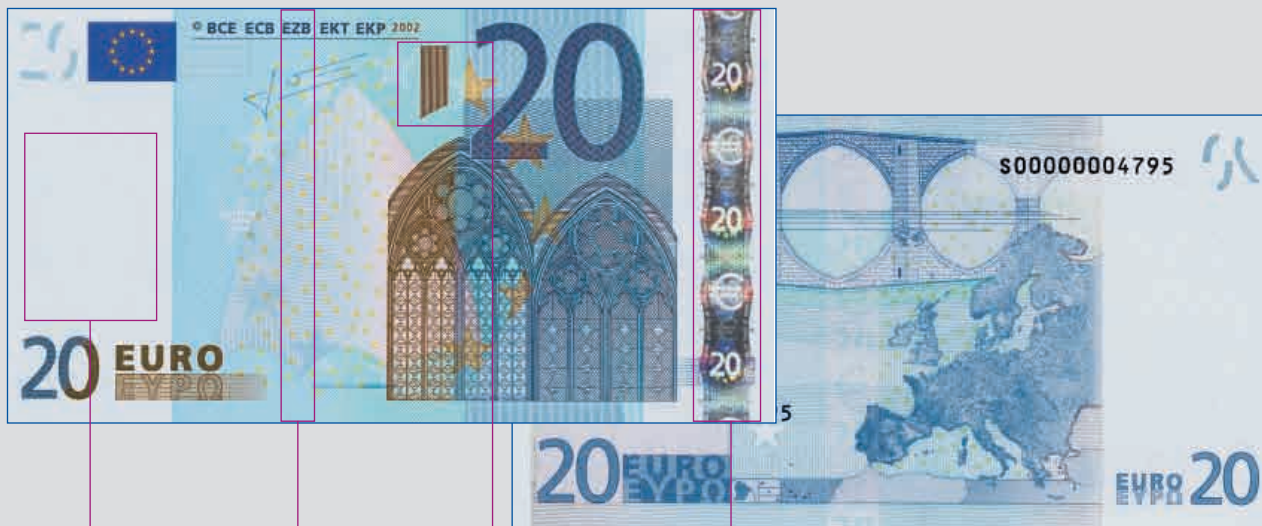
Numărul care își schimbă culoarea

În cazul în care înclinați o bancnotă cu valoarea de 50 EUR, 100 EUR, 200 EUR sau 500 EUR, culoarea numărului se va modifica din purpuriu în verde oliv sau maro.

PRIVIȚI

- **Filigranul**
Ridicați bancnota în dreptul unei surse de lumină și filigranul va deveni vizibil. Așezați bancnota pe o suprafață întunecată și zonele luminoase se vor închide la culoare. Acest efect este foarte ușor de observat în zona cu filigran în care este înscrisă valoarea bancnotei.
- **Firul de siguranță**
Ridicați bancnota în dreptul unei surse de lumină – firul de siguranță va apărea ca o bandă de culoare închisă. Cuvântul „EURO” și cifrele care indică valoarea bancnotei sunt imprimare pe această bandă.
- **Numărul transparent**
Ridicați bancnota în dreptul unei surse de lumină – însemnele incomplete imprimate în colțul de sus al bancnotei, pe ambele părți, se vor combina perfect pentru a forma cifrele care indică valoarea bancnotei.
- **Perforațiile**
Ridicați bancnota în dreptul unei surse de lumină și veți observa perforațiile din holograma tip bandă sau din holograma tip rondelă care formează simbolul €.

Filigranul

Ridicați bancnota în dreptul unei surse de lumină și va apărea o imagine umbrită, precum și cifrele care indică valoarea bancnotei.

Firul de siguranță

Ridicați bancnota în dreptul unei surse de lumină și va apărea o dungă de culoare închisă care traversează câmpul bancnotei pe verticală.

Atingeți hârtia

Atingeți hârtia bancnotei. Aceasta trebuie să fie tare și foșnitoare. Treceți cu degetul peste aversul bancnotei și veți simți că cerneala este mai consistentă în anumite zone.

Holograma

Înclinați bancnota. În cazul bancnotelor cu valoare de 5 EUR, 10 EUR, și 20 EUR, holograma prezintă valoarea bancnotei și simbolul €.

ÎNCLINAȚI

- **Holograma tip rondelă (bancnotele cu valoare de 50 EUR, 100 EUR, 200 EUR și 500 EUR)**
Înclinați bancnota și holograma va înfățișa alternativ cifrele care indică valoarea sau imaginea unei ferestre ori a unei porți.
- **Holograma tip bandă (bancnotele cu valoare de 5 EUR, 10 EUR, și 20 EUR)**
Înclinați bancnota și holograma va înfățișa alternativ cifrele care indică valoarea și simbolul €. Pe margine, apare valoarea bancnotei înscrisă cu litere minuscule.
- **Numărul care își schimbă culoarea (bancnotele cu valoare de 50 EUR, 100 EUR, 200 EUR și 500 EUR)**
Înclinați bancnota – cifrele care indică valoarea își vor schimba culoarea din purpuriu în verde oliv sau maro.
- **Banda iridescență (bancnotele cu valoare de 5 EUR, 10 EUR, și 20 EUR)**
Înclinați bancnota. Se va distinge o bandă aurie pe care sunt imprimare cifrele care indică valoarea bancnotei și simbolul €.

VERIFICAREA CU LAMPĂ CU ULTRAVIOLETE

- *Fluorescența UV*
Sub lumină UV,
  - *hârtia nu reflectă lumina*
  - *fibrele încorporate în hârtie reflectă culorile roșu, albastru și verde*
  - *steagul Uniunii Europene apare de culoare verde cu stele portocalii*
  - *semnătura președintelui BCE devine verde*
  - *stelele mai mari și cercurile mai mici de pe avers, precum și harta, podul și cifrele care indică valoarea de pe revers reflectă lumina.*

VERIFICAREA SUB LUPĂ

- *Microtextul a fost folosit în diferite zone ale bancnotei. Este nevoie de o lupă pentru a observa caracterele minuscule. Acestea sunt clare, nu închețate.*

ȘTIAȚI CĂ ...

- ... *anumite caracteristici ale bancnotelor se pot deteriora dacă acestea nu sunt utilizate corect? De exemplu, hârtia unei bancnote care a fost spălată accidental poate să reflecte lumina dacă este verificată cu o lampă cu ultraviolete. Pentru a vă asigura că bancnota este autentică, aplicați testul atingeți-priviți-înclinați.*
- ... *bancnotele euro poartă semnătura lui Willem F. Duisenberg, primul președinte al Băncii Centrale Europene sau semnătura lui Jean Claude Trichet, care a preluat această funcție la data de 1 noiembrie 2003? Bancnotele care poartă una dintre aceste două semnături au aceeași putere circulatorie.*

CAPITOLUL 7

EVOLUȚII PREZENTE ȘI VIITOARE

 Promenadă în portul Dun Laoghaire, Irlanda.

Circulația bancnotelor euro s-a intensificat puternic de la introducerea lor la începutul anului 2002, atât ca număr, cât și ca valoare, existând indicii conform cărora până la sfârșitul anului 2006 o pondere importantă, de 15% din valoarea totală a bancnotelor euro aflate în circulație, se afla în afara zonei euro. Având în vedere că lipsa de încredere a publicului în bancnotele euro ar putea pune în pericol funcția acestora ca mijloc de plată, BCE a monitorizat de la început situația ofertei de bancnote și evoluția circulației acestora, atât în ceea ce privește volumul, cât și calitatea bancnotelor. Prin monitorizarea stocului de bancnote al băncilor centrale naționale (BCN) și coordonarea transferurilor transfrontaliere ale unor cantități mari de bancnote din stocul excedentar al unor BCN către acele BCN care înregistrează niveluri scăzute ale stocurilor, BCE a asigurat satisfacerea eficientă a cererii de bancnote oriunde și oricând în zona euro și în afara acesteia.

Eurosistemul asigură atât calitatea superioară a bancnotelor noi, cât și păstrarea în bune condiții a bancnotelor, după ce acestea părăsesc seifurile băncilor centrale. Orice degradare a calității în timpul circulației, ca urmare a uzurii sau deteriorării, poate să aibă drept consecință, de exemplu, respingerea bancnotelor de către distribuitorii automate. Dacă aceste bancnote nu ar fi retrase, și detectarea bancnotelor false ar fi mai dificilă. Astfel, au fost stabilite standarde comune minime de calitate pentru procesarea bancnotelor euro prin intermediul aparatului de sortat de mare viteză aflate în dotarea BCN. Aceste aparate pot autentifica și verifica starea unei bancnote într-o fracțiune de secundă. BCN au luat măsuri ca, după caz, anumite cupiuri să le fie returnate mai frecvent, pentru a putea scoate din circulație bancnotele uzate.

Eurosistemul monitorizează cu atenție și noile evoluții privind organizarea ciclului de circulație a numerarului, inițiată de băncile comerciale. În anul 2002, au fost stabilite, de comun acord cu producătorii de aparate de reciclare a numerarului și cu Asociațiile Instituțiilor de Credit Europene, criteriile minime comune de referință în ceea ce privește calitatea și autenticitatea

bancnotelor. Aparatele de reciclare a numerarului sunt aparate autonome utilizate de clienți care pot primi, procesa și distribui automat bancnotele. Criteriile de referință asigură verificarea autenticității și a stării bancnotelor înainte de a fi distribuite. În luna decembrie 2004, criteriile generale au fost extinse pentru a include „Cadrul privind identificarea falsurilor și sortarea de către instituțiile de credit și alți agenți profesioniști care operează cu numerar a bancnotelor potrivite pentru punerea în circulație”. Cadrul conține cerințele pe care trebuie să le îndeplinească băncile și companiile de transport de numerar la emiterea bancnotelor pe care aceste instituții le-au primit de la clienții lor – fie prin aparatele de reciclare a numerarului, fie prin cele de procesare a bancnotelor utilizate de personal. Noul cadru minimizează și mai mult riscul ca băncile să emită în mod accidental bancnote false. O modalitate de a realiza acest lucru este aceea de a permite băncilor și companiilor de transport numerar să utilizeze numai aparatele de reciclare și procesare a numerarului care au trecut cu succes testele efectuate de banca centrală.

Procesul de maturizare a euro se desfășoară în bune condiții, iar Eurosistemul a câștigat o experiență considerabilă din introducerea bancnotelor și monedelor și gestionarea circulației acestora. Experiența se va dovedi utilă în procesul de introducere fizică a numerarului euro de către noile state membre ale UE. Începând cu anul 2007, euro va înlocui treptat monedele naționale ale celor 12 țări care au aderat la UE la 1 mai 2004 și ulterior: Bulgaria, Cipru, Cehia, Estonia, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, România, Slovacia, Slovenia și Ungaria. Prima dintre aceste țări a fost Slovenia, care a aderat la zona euro la 1 ianuarie 2007.

Ca valută forte și frecvent tranzacționată, euro este o țintă atractivă pentru falsificatori. Cu toate acestea, numărul de bancnote false reprezintă numai o mică parte din cele aproximativ 11 miliarde de bancnote euro în circulație. Pentru a anticipa acțiunile falsificatorilor, Eurosistemul monitorizează permanent situația falsificărilor și înregistrează progrese în ceea ce privește

Într-un gest simbolic, Jean-Claude Trichet, președintele Băncii Centrale Europene, rostește o alocuțiune de bun venit adresată noilor membri ai Uniunii Europene, la sediul Băncii Centrale Europene, în anul 2004.

tipărirea și reproducerea banilor, apelând la noi elemente de siguranță și noi tehnici de producere a bancnotelor.

Un element de siguranță începe să „îmbătrânească” imediat ce a fost emisă seria de bancnote. Cu trecerea timpului, sporește posibilitatea ca falsificatorii să cunoască elementele de siguranță. Ca urmare, autoritățile emitente aduc la zi, respectiv îmbunătățesc seriile de bancnote după ce acestea s-au aflat în circulație câțiva ani.

De fapt, planificarea unei noi serii de bancnote euro se află într-un stadiu avansat. Aceasta va include noi elemente de siguranță, dar în alte privințe reprezintă o continuare a seriilor care circulă în prezent: vor fi aceleași cupiuri de bancnote, de la 5 EUR la 500 EUR, iar grafica se va baza pe conceptul actual, „Epicile și stilurile Europei”, făcând bancnotele euro imediat recognoscibile.

Prima măsură din cadrul procesului de elaborare a noii serii este întocmirea unei liste cuprinzând criteriile de siguranță. Au fost consultate diverse grupuri de utilizatori în vederea creării de bancnote simplu de utilizat, ușor de manipulat în magazine și în alte locuri și ușor de verificat cu ochiul liber sau cu ajutorul senzorilor. Urmează etapa de validare industrială, în cadrul căreia sunt verificate elementele de siguranță în privința rezistenței la uzură și alți factori de calitate, precum și măsura în care acestea se pretează la producția pe scară largă.

Elaborarea și producția noii serii de bancnote euro va lua ceva timp, iar bancnotele vor fi puse în circulație treptat, pe parcursul a câțiva ani. Stabilirea etapelor și alegerea momentului introducerii noii serii depind de punerea la dispoziție a unor noi elemente de siguranță, precum și de situația falsificărilor. Se preconizează ca prima bancnotă nouă să apară spre sfârșitul acestui deceniu.

© Banca Centrală Europeană, 2007

ADRESA

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main, Germania

ADRESA POȘTALĂ

Postfach 16 03 19
60066 Frankfurt am Main, Germania

TELEFON

+ 49 69 1344 0

WEBSITE

<http://www.ecb.europa.eu>

FAX

+49 69 1344 6000

TELEX

411 144 ecb d

FOTOGRAFII

Deutsche Bundesbank
Comunitatea Europeană
Banca Centrală Europeană

ISBN: 978-92-899-0335-6 (versiunea online)

